

Tēvijas Sargs

MILITĀRAIS ŽURNĀLS

2016

Februāris (2)

Cena €0,85

Ja esi Latvijas Republikas pilsonis vecumā no **18 līdz 39 gadiem** un esi ieguvis vai vasarā iegūsi vismaz vidējo izglītību, — tālākā informācija ir domāta **tieši Tev!**

Pat ja neesi vēl ieguvis vidējo, bet tikai pamata izglītību, arī Tev, ja esi pārliecināts par savām fiziskajām un garīgajām spējām, esi drosmīgs un vēlies savu karjeru saistīt ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, Latvijas valsts piedāvā:

KARJERAS IESPĒJAS

Nacionālos bruņotajos spēkos

Latvijas Republikas pilsoņi (vecumā no 18 gadiem) tiek aicināti pieteikties profesionālajā militārajā dienestā (PD) Nacionālajos bruņotajos spēkos (NBS) un Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā (NAA).

Pieteikumu vari iesniegt, arī izmantojot internetu —
<http://www.mil.lv/Rekrutesana>

2016. gadā bruņotie spēki profesionālajā dienestā pieņems **700** karavīrus, 120 no viņiem — studijām Nacionālās aizsardzības akadēmijā. Savukārt 310 karavīrus uzņems dienestam Sauszemes spēku kājnieku brigādē, 45 — Speciālo uzdevumu vienībā, 55 — Štāba bataljonā, 35 karavīrus — Jūras spēku flotiles vienībā, 50 karavīrus — Gaisa spēku aviācijas bāzes vienībā. Šogad plānots rekrutēt arī 20 instruktorus speciālistus, kā arī 65 karavīrus speciālistus dienestam specializētajās vienībās.

PD kurss	PD pieņemamo skaits	Plānotais PD uzsākšanas datums
ŠBn/SUV/GS	20/5/10	06.01.2016.
ŠBn/JSF/GS/SUV	10/10/10/5	20.01.2016.
SzS/SUV	50/5	10.02.2016.
SzS/SUV	50/5	09.03.2016.
IS	7	11.03.2016.
ŠBn/JSF/GS/SUV	10/10/10/5	06.04.2016.
ŠBn/JSF/GS/SUV	5/10/10/5	11.05.2016.
ŠBn/JSF/GS/SUV	10/5/10/5	01.06.2016..
SzS/SUV	50/5	27.07.2016.
SzS/SUV	50/5	07.09.2016.
NAA	120	12.09.2016.
SzS	55	16.11.2016.
SzS	55	21.12.2016.

Plānojot kandidēt uz kādu no iesaukumiem, rēķinies, ka mums būs nepieciešamas vismaz 2 nedēļas, lai pārliecinātos par Tāvu atbilstību PD prasībām

Neatliec pieteikšanos līdz pēdējam brīdim!!!

Nacionālie bruņotie spēki Tev NODROŠINĀS:

- Karavīra atalgojumu, sākot **ar pirmo dienu** — apmēram **€ 780** pēc nodokļu nomaksas;
- Bezmaksas **medicīnisko aprūpi**;
- **Formastērpu** un ekipējumu;
- **Bez maksas** — visu nepieciešamo **izglītību** karjeras uzsākšanai un turpināšanai;
- Pilnu militāro **sociālo garantiju** komplektu (**pabalsti, izdienas pensija, kompensācijas u.c.**);
- **Ārvalstu komandējumus**;
- Pašattīstības un izaugsmes iespējas;
- **Karjeru** visa darba mūža garumā;
- **Sociāli respektablu profesiju.**

Pretendentiem jābūt krimināli nesodītiem, ar atbilstošu veselības stāvokli, fizisko sagatavotību un psiholoģisko noturību.

INFORMĀCIJA

www.mil.lv

Rekrutēšanas un atlases centrā (adrese: Rīga, **Krustabaznīcas iela 9**)

Apmeklētāju pieņemšanas laiks — darba dienās no plkst. 9.00 līdz 16.00. Tālrunis: **67137137**

Cienījamie lasītāji!

Februārī mūsu redakcijas viesi bija Ēnu dienas dalībnieki — Viesturs Loids Lācis no Jura Neikena Dikļu pamatskolas, Ksenija Rubene no Baložu vidusskolas un Katrīna Bilsēna no Rīgas Teikas vidusskolas. Bērni, kuri bija ieinteresēti redakcijas darbā, zināja par žurnālu, jo kā jaunsargi to saņem un lasa vienībās, zināja arī, ka aizsardzības ministrs ir Raimonds Bergmanis.

Izrādās, ka jaunsargiem, lai nopelnītu žurnāla «Tēvijas Sargs» decembra īpašo numuru ar kalendāru, pat bija jāpiedalās sacensībās un jāatbild uz dažādiem ar Latvijas armijas vēsturi saistītiem jautājumiem. Tas gan ir arī tāpēc, ka uz 7000 jaunsargu ir 750 žurnāla eksemplāru. Uzzinājām par jaunsargu velmēm, darbojoties Jaunsardzē, dzirdējām, ar kādu lepnumu bērni stāsta par zvēresta došanu, stājoties Jaunsardzē.

Katrīna: «Interesanti bija uzzināt arī par žurnāla «Tēvijas Sargs» un jaunsargu

filmu sižetu tapšanu, kā arī pašu filmēšanas procesu. Atklāju, ka man patīk filmēt cilvēkus, kaut gan es nevēlētos to darīt kā karavīrs.»

Ksenija: «Visa diena kopumā bija ļoti aizraujoša un interesanta. Īpaši patika SUV apmeklējums un stāstījums par žurnāla «Tēvijas Sargs» tapšanu. Cilvēki par to stāstīja aizrautīgi, un tas bija ļoti labi.»

Jauniešu izteiktā vēlme pēc Ēnu diena pieredzētā un «Tēvijas Sarga» numuros jau iepriekš lasītā kļūt par žurnālistiem, redaktoriem vai fotogrāfiem, kā arī savu dzīvi saistīt ar dienestu bruņotajos spēkos, redakcijas darbiniekiem lika izjust gandarījumu par savu darbu. Ceru, ka tā bija ikvienam, kurš tika «ēnots»!

Gribētu visus mūsu «ēnotājus» pēc vairākiem gadiem redzēt kā jaunos darbiniekus aizsardzības sistēmā vai dienestā bruņotajos spēkos.

Līga Lakuča

Latvijas ziņas	2
Par sasniegto un mūsdienu izaicinājumiem	4
Vēsturisks brīdis — sākam apgūt bruņutehniku	6
Savu darbību uzsāk Lietuvas—Polijas—Ukrainas brigāde	8
Jauns sākums	9
Divas nedēļas pie Latvijas kontingenta Afganistānā	13
Sports	21
Zemessargi ar bukletu aicina savās rindās	22
Viesojoties «Mazajā brīnumzemē»	24
Kā sauca tankus un bruņumašīnas Latvijas armijā	26
Latvijas armijas štāba priekšnieks — ģenerālis Aleksandrs Kalējs	28
Pulkvedis Krišs Ķūķis	30
Izraidīto ceļš — Sibīrija	32
Ārzemju ziņas	34
Kā nodrošināt pārākumu nākotnes karadarbībā?	36

Reģistrācijas apliecība nr. 90009222536
Izdevējs — Jaunsardzes un informācijas centrs
Dibinātājs — LR Aizsardzības ministrija

Redakcijas adrese: K. Valdemāra ielā
10/12, Rīgā, LV-1473
Tālr. 67335383, fakss 67335384, e-mail:
redakcija@sargs.lv

Eiropas Militārās
preses asociācijas biedrs
www.empamil.eu

Iespiests Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūrā
O. Vācieša ielā 43, Rīgā
Iespieduma veids — ofsets
Metiens — 5000 eks.

Galvenā redaktore **Līga Lakuča** —
67335383
Literārā redaktore
Rasma Priekule — **67335391**
Žurnālists **Taivo Trams** — **67335391**
Žurnāliste **Džoanna Eglīte** — **67335391**

Fotoredaktors **Gatis Dieziņš** —
67335399
Fotogrāfs **Normunds Mežiņš** —
67335399
Fotogrāfs **Gatis Indrēvics** — **67335391**
Fotogrāfs **Ēriks Kukutis** — **67335391**
Makets **Aigars Nesters** — **67335391**

Red. pārstāvis ASV **I. Zuševics**.
7214 Elberton Avenue, Greendale,
WI 53129 USA.
Tālrunis: 4144213934
e-pasts: ivarsvz@yahoo.com

Red. pārstāve Vācijā **I. Marx**.
Tālrunis 89 4530 1802,
e-pasts: iveta_marx@web.de

Red. pārstāve Austrālijā **I. Abele**.
Tālrunis 03 9432 3603,
e-pasts: ilzel.abele@gmail.com

Red. pārstāvis Kanādā **J. Bilinskis**.
210-570 Proudfoot Lane,
London, ON N6H 4Z1, Canada.
Tālrunis 519 474 1080
e-pasts: jbilinskis@rogers.com

Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar
autoru viedokli.
Autoru manuskriptus atpakaļ neizsniež.

19. janvārī Latvijā triju dienu vizītē ieradās NATO Speciālo operāciju pavēlniecības komandieris ģenerālleitnants Māršals Vebs. Tiekoties ar aizsardzības ministru Raimonu Bergmani un Nacionālo bruņoto spēku komandieri ģenerālleitnantu Raimonu Graubi, ģenerālleitnants M. Vebs pārrunāja reģionālās drošības aktualitātes un Latvijas Speciālo uzdevumu vienības attīstību.

NATO Speciālo operāciju pavēlniecības komandieris apmeklēja arī Apvienoto štābu, Latvijas Nacionālo aizsardzības akadēmiju un NATO spēku integrācijas vienību.

NATO Speciālo operāciju pavēlniecība uzrauga un koordinē speciālo operāciju spēku aktivitātes un attīstību, sniedz ekspertu konsultācijas, operacionālo atbalstu un mācību iespējas, nodrošinot efektīvu sabiedroto valstu sadarbību.

20. janvārī Rekrutēšanas un atlases centrā profesionālā dienesta līgumu parakstīja 37 jaunpieņemtie karavīri. 3. reģionālajā nodrošinājuma centrā Ādažos saņēmuši kaujas formas tērpus, viņi devās uz Kājnieku skolu Alūksnē, kur turpmākos trīs mēnešus apgūs karavīra pamatzināšanas.

No šogad 16 plānotajiem šis ir jau otrais kurss. Pirmie 40 karavīri dienesta gaitas bruņotajos spēkos sāka 6. janvārī, līdz ar to bruņotie spēki šogad dienestā ir pieņēmuši jau 77 karavīrus.

2016. gadā Nacionālie bruņotie spēki profesionālajā dienestā pieņems 700 karavīrus, 120 no viņiem — studijām Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā. Savukārt 310 karavīrus uzņems dienestam Sauszemes spēku kājnieku brigādē, 45 — Speciālo uzdevumu vienībā, 55 — Štāba bataljonā, 35 karavīrus — Jūras spēku flotiles vienībās un 50 karavīrus — Gaisa spēku aviācijas bāzes vienībās. Šogad plānots rekrutēt arī 20 instruktorus speciālistus, kā arī 65 karavīrus speciālistus dienestam specializētajās vienībās.

Lai nodrošinātu lielāku rekrutēšanas un atlases sistēmas efektivitāti un novērstu savstarpēji cieši saistītu uzdevumu un resursu sadrumstalotību, šogad bruņotie spēki pilnībā pārņēma rekrutēšanas funkciju, kas līdz šim bija sadalīta starp divām institūcijām — Rekrutēšanas un Jaunsardzes centru, kas nodrošināja sabiedrības informēšanu par dienesta iespējām un kandidātu pirmreizējās anketas aizpildīšanu un kontaktu iegūšanu, un NBS Mācību vadības pavēlniecības Atlases un rezerves personāla uzskaites centru, kas savukārt veica kandidātu atbilstības pārbaudi profesionālam dienestam noteiktajām prasībām.

Rekrutēšanas veikšanai bruņotajos spēkos ir izveidots Rekrutēšanas un atlases centrs, kuru kandidātu piesaistīšanai dienestam Nacionālajos bruņotajos spēkos jau šogad sāks atbalstīt arī Zemessardze.

«Šis būs jauns uzdevums Zemessardzei un vienlaikus praktisks solis, kas, rekrutējamiem pietuvoties kandidātu dzīvesvietai, atvieglos viņiem iestāšanās procesu bruņotajos spēkos,» sacīja bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube, uzsverot, ka turpmāk kandidātiem vairs nebūs jādodas uz Rekrutēšanas un atlases centru Rīgā, jo rekrutēšanas procesu varēs sākt arī savai dzīvesvietai tuvākajā Zemessardzes vienībā.

2. februārī Ministru kabinets atbalstīja grozījumus Karavīru un zemessargu militārās disciplīnas reglamentā, kas paredz konkrētu termiņu disciplinārsoda piemērošanai karavīriem.

Pašreizējā reglamenta redakcija nosaka, ka disciplinārsodu karavīriem vai zemessargam uzliek, ievērojot administratīvā akta izdošanas termiņu.

Piedāvātie grozījumi paredz, ka disciplinārsodu karavīriem vai zemessargam uzliek ne vēlāk kā mēneša laikā, kopš komandierim kļuvis zināms par izdarīto pārkāpumu, bet, ja nepieciešama dienesta izmeklēšana, — ne vēlāk kā mēneša laikā, kopš apstiprināts dienesta izmeklēšanas atzinums. Tāpat grozījumi paredz, ka disciplinārsoda uzlikšanas termiņu var pagarināt Administratīvā procesa likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā. Karavīra vai zemessarga slimības laiku un prombūtnes laiku citu iemeslu dēļ neieskaita disciplinārsoda uzlikšanas laikā.

Par militārās disciplīnas pārkāpumiem uzskatāma karavīra vai zemessarga rīcība (darbība vai bezdarbība), kas izdarīta, ar nodomu (tiši) vai aiz neuzmanības pārkāpjot normatīvos aktus, militāros reglamentus, komandiera (priekšnieka) pavēles, rīkojumus vai norādījumus.

Disciplinārsodu karavīrs vai zemessargs var apstrīdēt Aizsardzības ministrijas Apelācijas komisijā mēneša laikā no dienas, kad tas viņam ir paziņots, iesniedzot rakstisku iesniegumu Apelācijas komisijā.

4. februārī, atzīmējot pirmā Latvijas kara orķestra dibināšanas 97. gadskārtu, Nacionālo bruņoto spēku orķestris un bigbends ar vērienīgu koncertu priecēja klausītājus Liepājas koncertzālē «Lielais dzintars».

Koncerta pirmajā daļā pasaules pirmatskaņojumu piedzīvoja Riharda Zaļupes speciāli NBS orķestrim komponētais koncerts marimbai un pūšamo instrumentu orķestrim — «Meža atmosfēras». Marimbassolo Liepājā atskaņoja pats autors, viens no izcilākajiem Latvijas sitamo instrumentu pavēlniekiem — Rihards Zaļupe. «Kopējā noskaņa veidota, parādot dažādus marimbass tembrus, kas katrā no daļām pavid kā mazi dabas skicejumi, dabas atmosfēras.»

Pirmajā daļā izskanēja arī latviešu mūsdienu komponista Sergeja Austras Universa svīta «Kurzeme». Skaņdarbs vēsta: «Kurzeme kā jūlis. Jūlis Eiropas jūrā. Dīvainā ir Latvija. Tajā daži nes smagumu, citi — vieglumu, daži tiecas uz priekšu, daži kārtu, citi jauc. Un Kurzemes vieta ir būt Latvijas kuģa priekšā, kas puto un šķēļ Baltijas jūru. Kurzeme savā dīvainībā, bezkaunībā un naivitātē tāda ir bijusi vienmēr.»

Koncerta otrajā daļā piedalījās Nacionālo bruņoto spēku bigbends, kas klausītāju vērtējumam nodeva jaunu koncertprogrammu «Tautasdziesma». Aranžijas koncertprogrammā ietvertajām dziesmām «Auga, auga rūžena», «Seši mazi bundzinieki», «Saulīt vēlu vakarā(i)» un «Caur sidraba birzi gāju» speciāli NBS bigbendam veidojis viens no vadošajiem lietuviešu džeza mūzikas aranžētājiem Rimants Ģedraitis.

5. februārī Amsterdamā aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis piedalījās ES aizsardzības ministru neformālajā sanāksmē, kurā pārrunāja sadarbību aizsardzības jomā un Eiropas aizsardzības rīcības plāna tapšanu, ES dalību militārajās misijās Āfrikā, kā arī kopā ar ES ārlietu ministriem diskutēja par ES globālās stratēģijas izstrādes gaitu. Neformālo sanāksmi vadīja ES augstā pārstāve ārlietās un drošības politikas jautājumos Federika Mogerini. Sanāksmē piedalījās arī NATO ģenerālsēkretārs Jenss Stoltenbergs.

Pārrunājot jautājumus par ES dalībvalstu sadarbību aizsardzības jomā un Eiropas aizsardzības rīcības plāna izstrādes gaitu, aizsardzības ministri sprieda, kā aizsardzības un drošības nozari padarīt konkurētspējīgāku un efektīvāku, lai sekmētu Eiropas sadarbību aizsardzības jomā.

Ministri uzsvēra, ka Eiropas aizsardzības rīcības plāna svarīgākie uzdevumi ir apvienot galvenos esošās politikas stratēģiskos mērķus saistībā ar iekšējo tirgu, rūpniecības politiku un pētniecību, ar jaunām aizsardzības jomas iniciatīvām. Tieši pētniecībai paredzēts veltīt vislielāko uzmanību, tādējādi izmantojot civilās jomas pētījumu iespējas, kas varētu nodert arī militārajā jomā.

Diskusiju laikā atzinīgi tika novērtēts plāns attīstīt efektīvāku aizsardzības jomas iekšējo tirgu, kas nozīmētu arī piegāžu drošības uzlabošanu, atbalstu ar aizsardzības jomu saistītiem mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Ministri pozitīvi novērtēja Eiropas Komisijas darbu, izstrādājot Eiropas aizsardzības rīcības plānu, jo tas nozīmētu arī finanšu atbalsta instrumentu piesaisti pētniecībai un militārai rūpniecībai ES valstīs.

Atklājot neformālo sanāksmi, NATO ģenerālsēkretārs J. Stoltenbergs uzsvēra, ka NATO augstu vērtē sadarbību ar ES. Viņš norādīja, ka stipra ES ir priekšnoteikums sadarbībai ar NATO un šajā vasarā gaidāmajā NATO samitā, kas notiks mēnesi pēc Eiropas padomes sanāksmes, būs iespēja saskaņot pamatuzstādījumus aizsardzības un drošības jomā.

Diskusijā par ES misijām Āfrikas kontinentā aizsardzības ministrs R. Bergmanis uzsvēra, ka ES savos centienos jābūt daudz vienotāki. «ES Āfrikas misijās vairāk jāizmanto visaptverošāka un koordinētāka pieeja, tostarp finanšu jomā, lai rīkotos efektīvi un elastīgi. Tikai izmantojot šādu pieeju, ES varēs Āfrikas misijās piedalīties daudz mērķtiecīgāk.»

R. Bergmanis informēja, ka Latvija piedalās ES pretpirātisma operācijā «Atalanta», ES Apmācības misijā Mali un ES Jūras spēku militārajā operācijā «EUNAVFOR Med» Vidusjūras reģionā pret cilvēku kontrabandas un tirdzniecības tīklu «Sophia».

Sanāksmes laikā aizsardzības ministrs R. Bergmanis tikās ar Polijas aizsardzības ministru Antoniiju Maceroviču un pārrunāja reģionālo sadarbību aizsardzības jomā. Ministri vienojās, ka R. Bergmanis dosies vizītē uz Poliju, lai pirms NATO Varšavas samita vienotos par Baltijas valstu un Polijas pozīcijām.

15. februārī Aizsardzības ministrijā, piedaloties aizsardzības ministram Raimondam Bergmanim un Aizsardzības ministrijas valsts sekretāram Jānis Garisonam, tika atklāta MilCERT nodrošinātās Aizsardzības ministrijas un tās padotības iestāžu, to skaitā Nacionālo bruņoto spēku, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju uzraudzību.

«MilCERT atklāšana ir nozīmīgs solis Nacionālo bruņoto spēku modernu spēju attīstībā un ļaus mums daudz efektīvāk nodrošināt bruņoto spēku darbību jebkādos apstākļos,» MilCERT sacīja aizsardzības ministrs.

«Savā ikdienā mēs arvien vairāk un vairāk lietojam modernās tehnoloģijas un ierīces, arī Nacionālie bruņotie spēki un visa aizsardzības nozare nav izņēmums. Tas mums liek domāt par atbilstošiem drošības risinājumiem kibernetiskās jomā,» uzsvēra MilCERT vadītājs pulkvežleitnants Guntis Smilgzdrivs.

8. februārī Lietuvā sākās Dānijas divīzijas organizētā ikgadējā mācību cikla mācības «Red Knight '16». Tajās piedalījās vairāk nekā 40 NBS Sauszemes spēku kājnieku brigādes štāba un citu regulāro spēku vienību karavīri.

Mācībās tika pilnveidotas brigādes štāba personāla iemaņas aizsardzības, aizkavēšanas un pretuzbrukuma operāciju plānošanā, kā arī sagatavota brigādes operacionālā pavēle sekmīgai apmācību cikla turpmākajai norisei.

Mācībās piedalījās vairāk nekā 250 karavīru no divu Dānijas kājnieku brigāžu štābiem, kā arī pārstāvji no Lietuvas, Latvijas un Igaunijas kājnieku brigāžu štābiem. Dānijas divīzijā iekļauto vienību štāba personālsastāva mācību cikls sākās jau 3. februārī ar funkcionālo speciālistu apmācību.

NBS Sauszemes spēku kājnieku brigāde jau vairākus gadus piedalās šajā Dānijas divīzijas rīkotajā mācību ciklā, kas noslēdzas ar divīzijas līmeņa mācībām. 2013. gada 12. aprīlī Apvienotā štāba priekšnieks brigādes ģenerālis Juris Zeibārts un Dānijas Sauszemes spēku komandieris ģenerālmajors Pērs Ludvigsens parakstīja saprašanās memorandu par Latvijas Sauszemes spēku kājnieku brigādes iekļaušanu Dānijas divīzijā. Parakstītais dokuments paredz Dānijas divīzijas un Sauszemes spēku kājnieku brigādes sadarbību gan plānošanas jautājumos, gan praktiskajos vingrinājumos, tādējādi veicinot sekmīgu sadarbību starp abu valstu karavīriem starptautiskajās operācijās.

Sagatavoja Ieva Ozoliņa.

Foto — Gatis Dieziņš, Armins Janiks, Danske Division, eu2016.nl.

Komandas uzdevumi — aizsardzības nozares kibernetisku incidentu atklāšana, apstrāde un novēršana, drošības pārbaudes aizsardzības resora komunikācijas tīklos. MilCERT sniegs arī atbalstu un konsultācijas aizsardzības nozarē par kibernetiskās drošības atbildīgajiem darbiniekiem un izglītos kibernetiskās drošības jautājumos. MilCERT piedalīsies kibernetiskajās mācībās un sadarbosies ar Latvijas un citu partnervalstu institūcijām kibernetiskās drošības jomā. MilCERT strādās, sadarbojoties ar Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūciju CERT.LV.

Par sasniegto un mūsdienu izaicinājumiem

Šā gada 17. februārī Apvienoto spēku pavēlniecības Brunsumā komandieris Vācijas armijas ģenerālis Hanss Lotārs Domrēze (*Hans-Lothar Domröse*) tikās ar Aizsardzības ministrijas valsts sekretāru Jāni Garisonu un NBS Apvienotā štāba priekšnieku ģenerālmajoru Juri Zeibārtu. Ģenerālim tika pasniegts Latvijas Republikas aizsardzības ministra apbalvojums — goda zīme «Par ieguldījumu bruņoto spēku attīstībā». Pēc tikšanās viesis atbildēja uz jautājumiem par aktualitātēm, kas pašreizējās politiskās situācijas kontekstā skar NATO dalībvalstis.

Par sabiedroto spēku klātbūtni Baltijā

Kopš 2012. gada decembrī tiku apstiprināts Apvienoto spēku pavēlniecības Brunsumā komandiera amatā, man ir bijis iespējams piedalīties mācībās arī Latvijas Nacionālajos bruņotajos spēkos. Pirmo reizi tas notika 2013. gada novembrī NBS Ādažu militārajā bāzē, kad tur tika organizētas nelielas, tomēr nozīmīgas mācības, kuru mērķis bija stiprināt Latvijas un visu Baltijas valstu drošību. No šodienas redzespunkta raugoties, 2013. gada novembris bija labs un mierīgs laiks. Tieši pirms diviem gadiem — 2014. gada februārī — Krievija iebruka Krimā un Ukrainā, un vēlāk tā anektēja Krimu. Tāpēc šodien situācija ir būtiski mainījusies. Taču jau tad, kad stājos pie jaunā amata pienākumu pildīšanas, uzskatīju, ka mums ir jādara vairāk, lai sniegtu atbalstu saviem Austrumeiropas sabiedrotajiem. Un to arī esam darījuši. Šajā laikā esam izveidojuši Ziemeļaustrumu daudznacionālo korpusu (*Multinational Corps Northeast*), kura kaujas spējas un skaitliskais sastāvs ir palielināts. Esam izveidojuši NATO spēku integrācijas vienību (*NATO Force Integration Unit — NFIU*), un tas ir ļoti nozīmīgs sasniegums. Esmu ticies ar šīs vienības komandieri pulkvedi Ēriku Nagli, un mēs strādājam ciešā sadarbībā ar Latvijas Aizsardzības ministriju un NBS.

Uzskatu, ka esam sasnieguši diezgan daudz. Taču es nevēlētos apgalvot, ka NATO jau tagad būtu izdarījusi visu iespējamo, ko tā kā organizācija būtu varējusi izdarīt — tas ir nepārtraukts process. NATO samītā Kārdifā, Lielbritānijā, no NATO valstu un valdību vadītājiem saņēmām dažādus uzdevumus šo jautājumu risināšanai. Mums tika dots uzdevums organizēt vērienīgas

militārās mācības — un mēs to izdarījām. 2015. gada oktobrī un novembrī man bija gods komandēt, manuprāt, pēdējo desmit gadu laikā lielākās militārās mācības — NATO Reaģēšanas spēku sertificēšanas mācības «*Trident Juncture*», kas norisinājās Spānijā, Itālijā un Portugālē. Šajās mācībās piedalījās gandrīz 40 000 karavīru, un mācību rezultātus ir pozitīvi novērtējuši militārie un drošības speciālisti.

Mums arī tika dots uzdevums uzlabot Ziemeļaustrumu daudznacionālā korpusa lomu un atbildību, un mēs to pilnībā mainījām, esam uzlabojuši tā rīcības spējas. Saņēmām arī uzdevumu izveidot un apmācīt NATO spēku integrācijas vienības — un, lai arī šīs vienības vēl atrodas sākotnējās attīstības stadijā, tās pilnveidojas un to skaits pieaug. Mums tika dots uzdevums uzlabot NATO Reaģēšanas spēku (*NATO Response Force — NRF*) un to struktūrvienības, proti, Sevišķi ātras reaģēšanas vienības (*Very High Readiness Joint Task Force — VJTF*) gatavību — un mēs to paveicām. NATO Sevišķi ātras reaģēšanas vienība tika apmācīta arī mācību laikā Spānijā. Nākamnedēļ manā štābā sāksies sagatavošanās darbi aprīlī plānotajām NATO Sevišķi ātras reaģēšanas vienības mācībām. Pēc attiecīgas sagatavošanas šī vienība tiks izvietota Zaganas poligonā Polijā. Mēs redzēsim arī vairāk rotācijas spēku Baltijas valstīs, tostarp Polijā.

NATO tālāko pozīciju un nākotnes darbības noteiks lēmumi, kas tiks pieņemti šā gada jūlija sākumā NATO Varšavas samītā.

Kā īstenosies NATO aizsardzības ministru vienošanās palielināt NATO klātbūtni Austrumeiropā

Pirmkārt, mēs esam pateicīgi amerikāņu kolēģiem par pieņemto lēmumu pēc rotācijas principa Eiropā izvietot vienu savu brigādi. Tradicionāli brigādē ietilpst četri bataljoni, bet šajā situācijā amerikāņi ir iecerējuši nosūtīt uz Eiropu brigādi, lai kopā ar NATO dalībvalstu un partnervalstu karaspēku piedalītos dažādās mācībās, kuras ir plānots organizēt Eiropā. Tas ir lielisks solis! Otrkārt, visas NATO dalībvalstis Eiropā ir piekritušas piedalīties šajā pastāvīgo militāro mācību programmā — mēs to saprotam kā sabiedroto ilgtermiņa militāro klātbūtni. Portugāle tikko ir nosūtījusi savu karaspēka rotu uz Lietuvu, lai apliecinātu, ka šī teritorija ziemeļos mums ir svarīga. Sabiedrotie spēki ik dienas piedalās Baltijas gaisa telpas patrulēšanā. 16. februārī, Lietuvas Neatkarības dienā, mūsu iznīcinātāji lidoja pāri Viļņai, lai parādītu NATO klātbūtni. Savukārt NATO aizsardzības ministru lēmums palielināt NATO klātbūtni austrumos, t.i., no Baltijas līdz Melnajai jūrai, neattiecas tikai uz Latviju, bet uz visām šajā teritorijā ietilpstošajām valstīm. NATO klātbūtnes pieaugums tajās ir ievērojams, un šai klātbūtni vajadzētu garantēt alianses attīrēšanas politiku.

NATO ir neatkarīgu valstu organizācija, un mēs paši pieņemam lēmumus par to, kā mēs aizsargāsim savu valstu iedzīvotājus. Uzskatu, ka NATO aizsardzības ministru

līdz šim pieņemtie lēmumi un mums, militārpersonām, dotie uzdevumi skaidri pierāda, ka mūsu darbībām ir aizsardzības raksturs un mēs nevienam nemēģinām provocēt. Pat pieņemot, ka NATO karaspēka brigāde ierastos Latvijā — tā nebūtu provocācija. Mēs, militārpersonas, neatkarīgi no tā, vai dienētu austrumos vai rietumos, zinām, ka nozīmīgs militārs spēks sākas ar divīziju. Tātad NATO klātbūtnes palielināšanu Austrumeiropā nevar uzskatīt kā nozīmīgu militāro spēku — tā ir vien vairāku labu karaspēku vienību klātbūtne, lai stiprinātu kolektīvo aizsardzību, nevis lai provocētu.

Taču runājot par brigādes izvietojšanu Austrumeiropā, ir jāsaprot, ka brigāde ir kopējās bruņoto spēku sistēmas sastāvdaļa. Es esmu Apvienoto spēku pavēlniecības Brunsumā komandieris, un tieši vārds «apvienoto» šajā kontekstā ir īpaši svarīgs. Brigāde ir Sauszemes spēku sastāvdaļa, un tas ir labi, jo tas nozīmē pieci līdz septiņi tūkstoši karavīru. Un viņi nekad nav vieni — es vienmēr līdz ar Sauszemes spēkiem izvietoju arī Gaisa spēku vienības. Tāpēc, piemēram, NATO Sevišķi ātras reaģēšanas vienības gaisa komponente sastāv no četrsimt lidaparātiem. Tātad brigāde pati par sevi ir viena lieta. Lidosta ir nākamā lieta. Tad ir Jūras spēki. Ja rēķinām tikai manas pavēlniecības Jūras spēkus, tajos vien ir astoņas zemūdenes un simt četrdesmit kuģi. Mums vēl ir Speciālo operāciju spēki (NATO Speciālo operāciju pavēlniecība) un citi ieroči, piemēram, mediji. Mums ir NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centrs, tāpēc, kad mēs runājam par brigādi, patiesībā tas ir daudz vairāk. Kā jau teicu, NATO Reaģēšanas spēkos šobrīd ir gandrīz 40 000 karavīru, un tas ir daudz vairāk nekā šī brigāde.

Vai iespējams nosargāt Baltijas valstis

Mūsu valstu vadošie politiķi vienmēr atrodas izvēles priekšā, kādām jomām tērēt budžeta līdzekļus, jo mēs visi vēlamies, lai mums būtu veselības aprūpe, izglītība, kā arī karaspēks. Tātad politiķi pieņem šos lēmumus, un jau vēlāk mēs varam izdarīt secinājumus par pietiekamo līdzekļu apjomu. Manuprāt, pašreizējie līdzekļi ir pietiekami, lai atturētu Krieviju no uzbrukuma, jo cena, kas Putina kungam būtu jāsamaksā par šādu uzbrukumu, būtu ārkārtīgi augsta. Baltijas valstu okupācija nevar tikt uztverta kā politiska vai militāra rakstura ieguvums. Ir skaidrs, ka alianses valstu robežas ir mūsu robežas, un, ja kāds tomēr izlemtu iebrukt, mēs spētu atbilstoši reaģēt. Šajā kontekstā es vēlos citēt kara teorētiķu un stratēģijas meistara Klauzevica sacīto: «Nedrīkst domāt, ka reakcija uz kādu uzbrukumu aprobežosies tikai ar uzbrukuma vietu; tā būs visaptveroša — visā pasaulē.» Tāpēc ikviens, kas jo-projām tic, ka viņš varētu tā vienkārši uzbrukt Rīgai, Tallinai vai Viļņai, stipri kļūdās — viņš saņems atbildes triecienu no ci-turienes un no visurienes! Tāpēc alianses atturēšanas politika ir daudz plašāka, nekā tas sākumā varētu izskatīties.

Sarunā ar Aizsardzības ministrijas un NBS amatpersonām uzzināju, ka Latvija, Lietuva un Igaunija strādā pie uzņemošās valsts infrastruktūras pilnveidošanas. Mums ir noteiktas prasības, piemēram, ja brigāde ierastos Latvijā, tai būtu nepieciešams mācību poligons apmēram 40 km² platībā, tātad milzīga teritorija. Šī jautājuma izpēte, ūdensapgādes un degvielas uzpildes jautājumu risinājums, arī jautājumi, kas saistīti ar militāro lidmašīnu nolaišanos un daudzām citām lietām, ir dienas kārtībā. Uzņemošo valstu infrastruktūra tiek uzlabota, un visi nepieciešamie pasākumi tiks paveikti tuvākajā laikā.

Saistībā ar dažādiem iespējamiem uzbrukuma scenārijiem gribu minēt piemēru no Krievijas iesaistes karadarbībā Sīrijā. Krievija tur neizmantoja «zaļos cilvēciņus», bet Krievijas Bruņotos spēkus, kas ieradās ar kuģiem. Vēsture māca, ka katram karam ir savs raksturs. Un vēsturē nav bijis daudz gadījumu, kad kāda pagātnē izmantota lieta tiktu atkārtota. Tāpēc izaicinājums mums, militārpersonām, politikā vienmēr būs nevis tik daudz būt gatavām pēdējā kara scenārijam, bet būt gatavām potenciālajam karam, lai spētu to novērst. Tātad mēs vēlamies izvairīties, gribu īpaši uzsvērt — mēs vēlamies novērst iespējamo karu ar Krieviju. Nevienam nevēlas karu ar Krieviju. Tātad mēs domājam daudz plašāk, ne tikai par mazajiem «zaļajiem cilvēciņiem». Starp citu, «zaļie cilvēciņi», manuprāt, būtu Latvijas iekšējā lieta, un es ticu Latvijas valdībai, ka tā spētu atrisināt šādas iekšējās problēmas. Es, protams, pastiprinātu aizsardzību, bet es neiejaucos Latvijas iekšējo jautājumu risināšanā. Uzskatu, ka Latvijā ir spēcīgi cilvēki, stipra valdība, un man ir patiesa pārliecība, ka jūs tiktu ar to galā.

NATO izaicinājumi nākotnē

Es nevēlētos spriest par pārāk tālu nākotni. Pašlaik NATO saskaras ar lieliem izaicinājumiem, jo mums ir jābūt gataviem atbildēt uz diviem draudiem vienlaikus. Kad 2010. gada novembrī tapa NATO Stratēģiskā koncepcija, kas nav slikta, visapkārt bija miers. Krievi bija mūsu stratēģiskie partneri un labi draugi. Sīrijā nebija kara, un šī valsts nenoasiņoja. «Daesh» / ISIS nebija zināmi, vismaz ne man. «Boko Haram», «Al-Nusra»... — visas šīs brutālās organizācijas būtībā nebija zināmas. Par «Taleban» un «Al-Qaeda» mazliet zinājām — nekā cita tobrīd nebija. Bet kopš tā laika pasaule ir pilnīgi mainījusies. Tagad mums ir austrumu draudi — neprognozējamā Krievija ar modernām un augstām tehnoloģijām, un tā sauktie nopietnie draudi — pašnāvnieki, ieroči, slepkavas un terorisms. Mūsu sabiedrība tiek apdraudēta globāli un tieši sirdī. Lai atceramies, ka pavisam nesen terorists pašnāvnieks uzspīdzinoties nogalināja vācu tūristus. Jāatceras ekstrēmistu uzbrukumi Parīzē — satīras žurnāla «Charlie Hebdo» redakcijai, cilvēkiem koncertzālē un restorānos Tad notikumi Briselē un citur... Milzīgs izaicinājums gulstas uz mūsu pleciem, lai aizsargātu mūsu iedzīvotājus. Ar to vien ir vairāk nekā pietiekami, un es ļoti ceru, ka šī situācija izbeigsies un draudi nepieaugs.

Tulkojis NBS vlt. (rez.) **Kārlis Līdaks.**

Foto — Gatis Dieziņš.

Vēsturisks brīdis — sākam apgūt bruņutehniku

Taivo Trams

Foto — Normunds Mežiņš.

Nacionālo bruņoto spēku vēsturē aizsācies jauns posms — 15. februārī Ādažu bāzē sākās pirmais kaujas izlūkošanas kāpurķēžu bruņutehnikas vadīšanas un apkopes kurss. Šī notikuma nozīmi uzsvēra visi tā dalībnieki — Latvijas bruņotie spēki pirmo reizi sāk praktiski attīstīt paši savu motorizētās bruņu tehnikas kompetenci.

«Svarīgākais — tā ir mūsu tehnika!»

Sveicot apmācības kursa svinīgās atklāšanas dalībniekus, Nacionālo bruņoto spēku komandiera vietnieks, Apvienotā štāba priekšnieks ģenerālmajors Juris Zeibārts uzsvēra — pašlaik tiek sperts nākamais nopietnais solis bruņoto spēku attīstībā, solis tuvāk noteiktajam mērķim — Sauszemes spēku kājnieku brigādes mehanizācijai. Šis ceļš nav ātrs, atgādināja J. Zeibārts, jo, izvērtējot Latvijas bruņoto spēku vajadzības, 2012. gadā tika pieņemts galīgais lēmums par bruņutehnikas iegādi. 2014. gadā tika

noslēgts līgums ar piegādātājiem no Lielbritānijas, un 2015. gadā saņemtas pirmās mašīnas apmācību vajadzībām, bet jau šogad ir gaidāmas modernizēto un atbilstoši aprīkoto bruņumašīnu piegādes.

J. Zeibārts arī augstu novērtēja instruktoru un nākamā bruņutehnikas vadītāju motivāciju un ieinteresētību, pieņemot jaunus izaicinājumus.

Īpaši svarīgi ir tas, ka NBS karavīri sāk mācīties izmantot un apkopt tehniku, kas ir mūsējā, iegādāta atbilstoši mūsu operacionālajām prasībām. «Protams, mūsu karavīriem jau ir bijusi bruņutehnikas vadīšanas pieredze operāciju rajonos, bet tā ir tehnika,

ko mēs esam saņēmuši no saviem sabiedrotajiem. Šīs mašīnas ir Latvijas bruņoto spēku tehnika, tāpēc šis datums ir tik svarīgs mūsu armijas vēsturē,» uzsvēra J. Zeibārts.

Plašs apgūstamo prasmju klāsts

Apmācības kurss ilgs piecas nedēļas, un tā laikā karavīri apgūs iemaņas, kas nepieciešamas, lai vadītu šo tehniku un veiktu nepieciešamās tehniskās apkopes un remontdarbus, stāsta NBS Kājnieku skolas Sauszemes spēku kājnieku brigādes mehanizācijas daļas priekšnieks majors Uldis Gūtmanis. Apmācība tiks veikta uz viena modeļa bruņumašīnām, taču to vadības sistēma ir universāla un izmantota visos iepirkamajos bruņutehnikas modeļos.

Kursa laikā karavīri apgūs mašīnu ekspluatācijas noteikumus, drošības noteikumus un tehnisko uzbūvi, mācīsies vadīt šo tehniku pa šķēršļotu apvidu un koplietošanas ceļiem, kā arī veikt bruņumašīnu transportēšanu. Pagaidām ir izstrādāti bruņumašīnu vadīšanas un apkopes, ekipāžas komandiera un tēmētāja kursi, maijā sāksies arī šaušanas apmācība. Pēc kursa pabeigšanas un visu pārbaudījumu nokārtošanas

karavīri atgriezīsies savās vienībās, kur gaidīs tehnikas ierašanos, lai tad sāktu pildīt savus tiešos pienākumus — atbildētu par šīs tehnikas ekspluatāciju, apkopi un remontiem, paskaidro majors Uldis Gūtmanis. 2016. gada laikā ir plānots apmācīt 36 bruņutehnikas vadītājus un 20 komandierus.

Mūsu karavīriem laba sagatavotība

Seržants Sergejs Kolosovs ir viens no instruktoriem, kuri Lielbritānijā apguva bruņumašīnu izmantošanas teorētiskās un praktiskās apmācības kursu, kas ilga no 2014. gada augusta līdz 2015. gada jūnijam. Šajā laikā apgūts kopumā piecas nedēļas ilgais bruņumašīnu vadīšanas un apkopes kurss, kā arī trīs nedēļas ilga komandiera kurss. Viņš ir ļoti apmierināts ar iegūtajām zināšanām. «Bija ļoti interesanti, man tas bija kaut kas jauns. Patika arī kursa saturs un pasniegšanas veids,» atzīst S. Kolosovs. Lielbritānijā apgūtās prasmes tiks nodotas mūsu karavīriem, izmantojot tās pašas apmācības metodes.

S. Kolosovs uzskata, ka kursam atvēlētais laiks bijis pietiekams un ļāvis pilnībā

apgūt nepieciešamās prasmes. Noderējis arī tas, ka visi kursu apguvušie Latvijas karavīri bijuši ar labām priekšzināšanām un izvēlēti

pēc rūpīgas atlases. «Mūsu karavīri ir diezgan labi sagatavoti un viegli uztver vielu. To atzina arī britu instruktori, viņi arī augstu novērtēja Latvijas pārstāvju labās tehnikas vadīšanas iemaņas — starp instruktoriem ir cilvēki ar vairāku gadu pieredzi gan kā tehnikas vadītāji, gan instruktori. Var teikt, ka jaunais, ko mēs apguvām, bija specifiskās zināšanas tieši par šo tehniku. Mēs visi esam tehniski cilvēki, kas savās apakšvienībās bijuši atbildīgi par autotransportu,» stāsta S. Kolosovs.

Piecas dažādas kaujas mašīnas

Jaunās bruņutehnikas apguvei Ādažu poligonā ir izveidota īpaša šķēršļu josla, paredzēta iegādāties arī simulatorus šaušanas un taktikas vingrinājumu izpildei. Kā jau vēstīts, Latvija no Lielbritānijas iegādājās vairāku veidu bruņumašīnas ar kāpurķēdēm, tostarp izlūkošanas kaujas mašīnu «Scimitar», kas apbruņota ar 30 mm lielgabalu un varēs neitralizēt pretinieka bruņutehniku, ieskaitot arī vieglos tankus, līdz pusotra kilometra attālumā. Tiks iegādāti arī bruņutransportieri «Spartan», kas aprīkoti ar 7,62 mm ložmetēji, kā arī kaujas vadības nodrošināšanas bruņutransportieri «Sultan», kas ir aprīkoti ar kaujas vadības sistēmu un 7,62 mm ložmetēju transportlīdzekļa aizsardzībai.

Kopā ar šīm kaujas mašīnām tiks iegādāti arī evakuācijas un remonta bruņutransportieri «Samson» (7,62 mm ložmetējs), aprīkoti ar vinčam un nepieciešamo vienkāršākā remonta veikšanai bojātajai teknikai notikuma vietā, un medicīnas bruņutransportieri «Samaritan» ar pirmās medicīniskās palīdzības sniegšanas aprīkojumu, kuri varēs pārvadāt četrus guļošus ievainotos. Kopā šīs tehnikas vienības veido vienotu kompleksu, kas spēj nodrošināt visas būtiskākās kaujas funkcijas. **LB**

Savu darbību uzsāk Lietuvas—Polijas—Ukrainas brigāde

Šī gada janvārī trīs Austrumeiropas valstu savstarpējās sadarbības vēsturē un reģiona militāri politiskajā vēsturē kopumā tika pāršķirta jauna lappuse. 25. janvārī Polijas pilsētā Ļubļinā Polijas aizsardzības ministrs Antoņijs Macerevičs, Lietuvas aizsardzības ministrs Jozs Oleks un Ukrainas aizsardzības ministrs armijas ģenerālis Stepans Poltoraks piedalījās šo valstu kopīgā militārā projekta, proti, Lietuvas—Polijas—Ukrainas brigādes štāba svinīgajā atklāšanas ceremonijā. Militārās vienības saīsinātais nosaukums *LITPOLUKRBRIG* (pol. *Brygada litewsko-polsko-ukraińska*, liet. *Lietuvos—Lenkijos—Ukrainos brigada*, ukr. *Литовсько-Польсько-Українська Бригада*).

Vienības pirmsākumi meklējami 2007. gadā, kad Polijas, Lietuvas un Ukrainas aizsardzības resoru pārstāvji parakstīja nodomu protokolu par kopīga triju valstu miera uzturēšanas bataljona izveidi. 2009. gadā triju valstu valdību pārstāvju sarunu rezultātā Polija nāca klajā ar ierosmi, ka topošās vienības lielums varētu atbilst brigādes formātam. 2009. gada 16. novembrī šo valstu aizsardzības ministri Briselē parakstīja deklarāciju par nodomu tuvākajā laikā izveidot brigādi (*LITPOLUKRBRIG*) dažādu miera uzturēšanas un humanitāro misiju veikšanai, arī ANO Drošības padomes, Eiropas Savienības un NATO dažādiem miera uzturēšanas un pretterorisma operāciju ietvaros realizējamiem operatīvajiem uzdevumiem.

Nākamais svarīgais pasākums kopīgas karaspēka vienības veidošanā norisinājās 2014. gada 19. septembrī, kad Varšavā trīs valstu aizsardzības ministri parakstīja vienošanos par kopīgas militāras vienības

izveidi. Šo valstu militārajā sadarbībā parādījās arī kāds jauns aspekts, proti, Polijas prezidents Bronislavs Komorovskis toreiz teica: «Kopīgas lietuviešu, poļu un ukraiņu brigādes veidošana ir mūsu kā Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) dalībvalstu devums Ukrainas armijas modernizēšanas pasākumos. Šis vienošanās parakstīšana ir daļa no atbalsta plāna Ukrainai, kas tika akceptēts NATO samītā Nūportā.» Viņš arī uzsvēra, ka ar šīs brigādes veidošanu Polija ir uzņēmusies atbalstīt un koordinēt Ukrainas armijas modernizācijas procesu.

Šī gada 25. janvārī Ļubļinā sāka funkcionēt brigādes štābs, un vienība sāka iegūt konkrētas aprises. Paredzēts, ka brigādes skaitliskais sastāvs būs aptuveni 4,5 tūkstoši militārpersonu. Brigādes štābs atradīsies Polijas teritorijā, Ļubļinā, bet nacionālās brigādes vienības — katrā no brigādi veidojošajām valstīm. Brigādes vadība rotēs pēc nacionālā principa — šobrīd brigādes komandieris ir Polijas bruņoto spēku pārstāvis brigādes ģenerālis Adams Jokss, viņa vietnieks ir Ukrainas armijas pulkvedis Volodimirs Judanovs, bet štāba priekšnieks — Lietuvas bruņoto spēku pulkvežleitnants Eliģus Senulis. Brigādes štābā darbosies vienāds skaits virsnieku no visām trim valstīm. Brigādes darba valoda ir angļu.

Brigādes štāba atklāšanas ceremonijā Polijas aizsardzības ministrs A. Macerevičs sadarbību brigādes ietvaros vērtēja «kā vienu no galvenajiem militārās sadarbības veidiem NATO austrumu flangā», jo brigādi veido divas NATO dalībvalstis, kā arī Ukraina, kas pašreiz izjūt «Krievijas agresīvo spiedienu». «Mēs arī saprotam, ka brigāde ir

skaidrs atgādinājums visiem, kas vēlas uzspriest mieru Eiropā,» teica Polijas militārā resora vadītājs. Ukrainas aizsardzības ministrs S. Poltoraks svinīgajā pasākumā uzsvēra, ka «brigāde būs lokomotive, kas vilks uz priekšu Ukrainas armiju. Mums būs iespēja salīdzināt Ukrainas armijas panākumus brigādes panākumu ietvaros».

Jau šā gada 3. februārī sadarbībā ar ASV Ilinoisas pavalsts Nacionālo gvardi sākās pirmais brigādes štāba divu nedēļu ilgais mācību treniņš.

Pēc Lietuvas, Polijas un Ukrainas Aizsardzības ministrijas un preses informācijas sagatavojis
Juris Ciganovs.

Foto — no ārvalstu interneta vietnēm.

Jauns sākums

Ilze Branta,

kareive.

Foto — no Kājnieku skolas kursantu arhīva.

Naktī no 28. uz 29. oktobri Alūksnē, Nacionālo bruņoto spēku (NBS) Kājnieku skolas (KS) teritorijā iebrauca autobuss ar 49 jaunajiem karavīriem. Pusaizmigušie jaunieši, izkāpuši no autobusa, spēra pirmos soļus pretī savam mērķim — ceļam uz profesionālo militāro dienestu. Viena no viņiem biju arī es.

Šis būs stāsts par 49 jauniešu gūto pieredzi Nacionālo bruņoto spēku Kājnieku skolā, mācoties kājnieku pamatapmācības kursā, kas ilga trīs mēnešus un deviņas dienas. Kursanti ieguva zināšanas, kas ir nepieciešamas ikvienam karavīram neatkarīgi no dienesta vietas.

Somas sakrāmētas, un visi ir gatavi iepazīties ar dažādām lauka kaujas iemaņām — grūtāko un arī interesantāko apmācību posmu.

Ieskatš NBS Kājnieku skolas vēsturē

1992. gada 11. novembrī ar Latvijas Republikas aizsardzības ministra pavēli tika izveidots Mobilo strēlnieku bataljons, pirmā regulārā armijas vienība atjaunotās Latvijas Republikas austrumu daļā, kas tika izvietota starptaru Latvijas armijas 7. Siguldas kājnieku pulkam celtajās kazarmās. Pirmās no tām celtas laikā no 1923. līdz 1929. gadam, tādēļ šīs ēkas var uzskatīt par Latvijas armijas vēstures pieminekļiem. Kājnieku skola cenšas būt 7. Siguldas kājnieku pulka labo tradīciju turpinātāja.

No 1998. gada Mobilo strēlnieku bataljona pamatuzdevums bija obligātā militārā

dienesta karavīru pamatapmācība. 2004. gada oktobrī Mobilo strēlnieku bataljons uzsāka profesionālā dienesta karavīru pamatapmācību, bet 2005. gada septembrī virsnieku kandidātu kursu pamatapmācību. Karavīri apguva militārās pamatzināšanas un sagatavojās turpmākajam dienestam citās NBS vienībās.

Apmācību programma ietvēra darbības ar ieročiem, individuālās kaujas iemaņas, darbu ar karti un orientēšanos apvidū, pirmās palīdzības sniegšanu, ierindas mācību, likumus un reglamentus, Latvijas valsts un armijas vēstures apguvi. Apmācību laikā bija ietvertas trīs taktiskās mācības Strautiņu poligonā. 2006. gada 10. februārī Mobilo strēlnieku bataljonā noslēdzās pēdējais obligātā militārā dienesta karavīru pamatapmācības kurss. Kopā astoņu gadu laikā tika apmācīti vairāk nekā 9000 obligātā militārā dienesta karavīru.

2006. gada 1. aprīlī ar Latvijas Republikas aizsardzības ministra pavēli Mobilo strēlnieku bataljons tika pārdēvēts par NBS Kājnieku skolu. Kājnieku skolas pamatuzdevums — organizēt un nodrošināt pamatapmācības un kvalifikācijas celšanas kursus NBS karavīriem, pamatojoties uz NBS pieprasījumu un rekrutēšanas plānu.

2006. gadā tika uzsākts ložmetējnieka un ložmetējnieka palīga kurss, kā arī militārā autotransporta B kategorijas autovadītāju kvalifikācijas kurss. Vēlāk tos papildināja arī ziemas izdzīvošanas kursi, karavīra pirmās palīdzības kursi trīs līmeņos, kā arī militārā transporta C kategorijas autovadītāju kvalifikācijas kurss.

Ar katru gadu palielinās pamatapmācības kursu iesaukumu skaits. 2015. gadā tika nokomplektēti seši profesionālā dienesta un viens Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas (NAA) iesaukums, kas tika sadalīts divosursos. 2016. gadā savas gaitas Alūksnē jau ir uzsākuši divi iesaukumi ar topošajiem karavīriem. Sauszemes spēku kontingenta pretendenti kājnieku pamatapmācības kursu 2016. gadā apgūs Sauszemes

spēku kājnieku brigādes teritorijā Kadagā. Kopumā 2016. gadā plānoti 14 iesaukumi, to skaitā trīs NAA iesaukumi.

Ceļš preti kopīgai uzvarai

Kursā KPK 6/59 («siksta gaļa» — tā mūs dēvēja kursa seržants kaprālis Kristaps Bantersons) katrs bija ieradies, savu motīvu

Karavīram, lai spētu labāk veikt uzdevumu, ir jāsaplūst ar vidi — tāpēc tiek apgūtas maskēšanās prasmes.

Ugunsurs mežā — vieta, kur izžāvēt drēbes un sasildīties. Jāsaspiežas ciešāk, lai visiem tiktu siltums.

vadīts, un katrs jau bija izveidojies kā personība. No 49 kursantiem sekmīgi ar pirmo reizi kursu nokārtoja 44. NBS KS kapelāns Laimnesis Pauliņš mūs uzlielēja, ka esam spēcīgākais kurss pēdējos gados. Taču visām šīm personībām bija jāveido kopā liela un spēcīga ģimene, jo armijā bez komandas tu neesi nekas. Jāatzīst — to nemaz nav tik grūti izdarīt, ja kaut vai trīs dienas viss kurss dzīvo vienā telpā un par kāda karavīra nolaidību papildu motivāciju nopelna visi. Pirmie iespaidi? Mazliet bailes no nezināmā, apjukums no straujā tempa, kurā tev jāapgūst visa jaunā informācija,

Jādarbojas arī tad, kad uzvilktā gāzmaska un speciālais aizsargtērps.

bet visam pāri pozitīvs skats uz ikkatru notikumu, vienlaikus gaidot lielo notikumu — šaušanu.

Ja ir kāds, kam šķiet, ka mūsdienās karavīrs tikai skrien pa poligonu un šauj, tad viņš stipri maldās. Jau pirmajās dienās mums tika iemācīts, ka pildspalva ir karavīra nozīmīgākais ierocis, jo klasē vai pie

Karavīram jāprot šaut dažādās pozīcijās — gan gultus, gan no cēla, gan stāvus.

grāmatām, apgūstot jaunas zināšanas, paies liela daļa dienesta. Bez zināšanām nav iespējams izpildīt uzdevumu — ja nepazīsi karti, apmaldiesies; ja nezināsi, kā darbojas ierocis, sašausi sevi; ja nezināsi, kā sniegt pirmo palīdzību, noasiņos tavš biedrs vai tu pats, u. tml. Tās ir nianšes, par kurām cilvēki neiedomājas, bet tas ir pamatā ikvienai darbībai.

viens otru uz pleciem līdz galam. Par kursa moto bija kļuvis mūsu instruktoru teiciens: «Viss ir galvā, dzeram ūdeni!»

Jautāsiet — vai bija smagi? Viegli nav, bet nekas nav neizdarāms, ja to vēlas un saņem atbalstu. Īpaši sieviešu dzimuma pārstāvēm nav pārāk viegli, jo daudzi no kolēģiem joprojām uzskata, ka sievietei armijā nav vietas, tomēr viņi paši arī atzīst, ka

Nekad nepamet savējos! Nodaļa ir tik spēcīga, cik stiprs ir tās vājākais posms.

Kad nu beidzot pats pamats bija klasē apgūts, varēja ķerties pie praktiskās darbošanās. Man īpaši spilgtā atmiņā uz ilgiem laikiem paliks «iepazīšanās ar mežu», proti, iestīgšana purvā — kad tevi no purva divi biedri velk ārā, bet vēl divi stumj, tad patiešām vari saprast, ka bez komandas armijā neesi nekas un, jo spēcīgāka komanda, jo vairāk var sasniegt. Man patiesi bija paveicies ar nodaļas biedriem — ne velti visi, kas sākām, arī pabeidzām kursu. Tādas nodaļas mums bija veselas trīs.

Likstas, protams, piemeklēja ikvienu, īpaši «meža posmos» — gan traumas, gan saslimšanas, gan vienkārši grūti brīži. Taču vienmēr tieši šajos brīžos izjutām vienotību visā lielajā kolektīvā. Saliedētība bija jūtama arī tad, kad tu jau trešo dienu pavadī mežā ar izmirkušiem zābakiem un slapju apģērbu, bet, pieejot pie ugunsкура, tev tika atbrīvota vietiņa. Mēs bijām saauguši tik ļoti, ka nepieciešamības gadījumā nestu

pie papīriem negribētu sēdēt un kādam arī tas ir jādara. Sievietes, lielākā daļa, savu dienestu pēc pamatzināšanu iegūšanas veic vienību štābos, tomēr ir arī dažas, kuras spēj turēt līdzīriešiem pat kaujas vienībās — tāpēc nekad nedrīkst teikt, ka kaut kas nav iespējams.

Kājnieku pamatapmācības kurss mums ikvienam ir bijis informācijas pārbaģāts dzīves posms, kuru mēs nekad neaizmirsīsim un neaizmirsīsim arī savus biedrus, ar kuriem cīnījāmies trīs mēnešus plecu pie pleca. Lai gan katrs nu esam devušies pa savu tālāko militārās karjeras ceļu, cits citu atceramies — turpinām atbalstīt, uzmuntrināt un iedrošināt stāties pretī jauniem mērķiem.

«Pēc saraksta — desmit, ierindā — desmit!» — tāds ir mūsu novēlējums ikvienam visās dzīves jomās. Neļaujiet saviem biedriem padoties, un viss būs tieši tā, kā tam ir jābūt. Veidosim stipru Latviju! **LB**

10. februārī vairāk nekā 70 jauniešu no visas Latvijas Ēnu dienā viesojās Aizsardzības ministrijā un Nacionālo bruņoto spēku vienībās.

Aizsardzības ministrijas valsts sekretāru Jāni Garisonu «ēnoja» četri skolēni, kas iepazinās ar valsts sekretāra darbu ministrijā, kā arī apmeklēja Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūciju (CERT.LV) un Jūras spēku flotiles Krasta apsardzes dienestu.

Apvienotā štāba priekšnieku ģenerālmajoru Juri Zeibārtu savukārt «ēnoja» seši skolēni. Viņi iepazinās ar Apvienotā štāba darbu, kā arī apmeklēja Štāba bataljonu, kur uzzināja par Godasardzes rotas karavīru dienesta pienākumiem, vēroja paraugdemonstrējumus un ierindas apmācību, kā arī aplūkoja tehniku un ieročus.

Savukārt Jaunsardzes un informācijas centrā septiņi jaunieši «ēnoja» divas amatpersonas — Jaunsardzes departamenta direktoru Ansi Strazdiņu un Militārās informācijas departamenta direktori—galveno redaktori Ligu Lakuču. Ar JIC Jaunsardzes departamenta direktora darbu un ar Jaunsardzes kustību kopumā iepazinās četras

«ēnas» — Kārlis Kaminskis no Lejasciema vidusskolas, Kristers Rudevičs no Aizkraukles novada ģimnāzijas, Viktorija Leščinska no Ciblas vidusskolas un Kristiāns Reinārs Skulte no O. Kalpaka Rīgas Tautas daiļamatu pamatskolas. Savukārt ar JIC Militārās informācijas departamenta direktores—galvenās redaktors darbu iepazinās trīs «ēnas» — Viesturs Loids Lācis no Jura Neikena Dikļu pamatskolas, Ksenija Rubene no Baložu vidusskolas un Katrīna Bilsēna no Rīgas Teikas vidusskolas. Jaunieši uzzināja, kā top žurnāls «Tēvijas Sargs» un video sižeti, kā tiek veidotas ziņas un kā strādā žurnālisti, fotogrāfi un video operatori.

Pēcpusdienā «ēnas» ieradās NBS Speciālo uzdevumu vienībā (SUV), kur viņiem bija iespēja uzdot jautājumus par vienības uzdevumiem, apmeklēt kinologu dienestu, apskatīt laivas, ieročus un ekipējumu.

Vaicāti par iespaidiem Ēnu dienā, jaunieši uzsvēra SUV apmeklējumu.

Katrīna: «Man šajā dienā vislabāk patika izbraukums uz Speciālo uzdevumu vienību. Mani ieinteresēja, cik daudz dažādu profesiju un pakāpju ir SUV. Patika vērot, kā uzvedas dresētie suņi, bija aizraujoši

klausīties par ekipējumu, ieročiem, uzzināt, kā atvērt izpletņus un uzvilkt brilles, ar kurām var redzēt tumsā.

Kaut gan visinteresantākais bija SUV apmeklējums, interesanti bija uzzināt arī par žurnāla «Tēvijas Sargs» un jaunsargu filmu sižetu tapšanu, kā arī pašu filmēšanas procesu.

Atklāju, ka man patik filmēt cilvēkus, kaut gan es nevēlētos to darīt kā karavīrs.

Es uzzināju daudzas noderīgas lietas, piemēram, ja kāds grib dienēt SUV, tad ir ļoti jācenšas un daudz pie tā jāstrādā. Nākotnē varbūt es varētu būt kādas avīzes redaktore vai žurnāliste, jo šis darbs liekas diezgan interesants. Varbūt izlemšu pievienoties jaunsargiem, jo viņi šķiet sava darba ārkārtīgi entuziasti un vēlas daudz ko sasniegt! Man ļoti patika šī iespēja Ēnu dienā atklāt tik daudz jaunu lietu par sevi un citiem un šīm profesijām!»

Kārlis: «Pirmkārt, man patika tas, ka nebija saspīlēta gaisotne. Ar A. Strazdiņa kungu raisījās patīkama saruna, jo nejutos sasaistīti, bet brīvi. Otrkārt, ļoti patika viesoties SUV bāzē, jo tur jutos kā mājās.

Bija daudz nozīmīgas informācijas, piemēram, arī darbs ofisā nav viegls. Viss, ko uzzināju, noteikti palīdzēs dzīvē, jo par nākotni nekad neko nevar droši zināt...»

Ksenija: «Visa diena kopumā bija ļoti aizraujoša un interesanta. Īpaši patika SUV apmeklējums un stāstījums par žurnāla «Tēvijas Sargs» tapšanu. Cilvēki par to stāstīja aizrautīgi, un tas bija ļoti labi. Es uzzināju vairāk par SUV darbību un vēlreiz pārliecinājos, ka militārā joma ir tā joma, ar ko es saistīšu nākotni.»

Kristiāns: «Man šodien patika JIC un SUV apmeklējums. Visinteresantākā bija viesošana Speciālo uzdevumu vienībā. Karavīri mūs iepazīstināja ar savu darbību, kas ir visai slepena. SUV apmeklējums uz mani atstāja vislielāko iespaidu, tāpēc esmu ieinteresēts izvēlēties profesiju, kas būtu saistīta ar šo vienību.» **TS**

Foto — Gatis Dieziņš un Normunds Mežiņš.

Divas nedēļas pie Latvijas kontingenta Afganistānā

Džoanna Eglīte

Foto — Gatis Indrēvics, Ēriks Kukutis.

Sākums šā gada janvāra numurā.

Kādēļ mājinieki ir tik svarīgi?

«Zini, ko esmu izjutusi misijās — mēs nekad pasaulē neesam vieni. Vienmēr tur mājās ir kāds, kurš par mums domā un kuram brīžam sāp sirds,» saka štāba virsseržante Irita Kronīte, vecākā medicīnas māsa vācu militārajā slimnīcā Marmalas bāzē. Iritai šī ir astotā misija.

«Uz brīdi es pati piedzīvoju situāciju, kurā novērtēju, cik būtisks ir miers un atbalsts tur tālumā — mājās. Vienā no pirmajām dienām Afganistānā mani mājinieki dūsmīgi pārmeta, ka izvēle doties prom ir bijusi egoistiska un savtīga, un demonstrēja, ka viņus maz interesē, kā man iet. Sapratu, ka viņi baidās par mani, bet pārmetumi sāpināja. Tajā brīdī es jutu, ka mani pamati sašūpojas. Jā, esmu izvēlējusies braukt, nevis palikt Rīgā, bet, būdama tik tālu no mājām, es nevaru neko mainīt. Tas, ka man pārmet, bet es

neko nevaru ietekmēt, radīja bezspēcības sajūtu. Pēc šī gadījuma jau spēju iztēloties, cik nenovērtējami svarīga šajā ilgajā misijas laikā ir tuvo cilvēku sapratne, iekļūšana un atbalsts. Tieši tādēļ mūsu karavīri ik dienas sazinās ar savējiem. Saiknes uzturēšana dod mieru, spēku un jēgpilnas dzīves apziņu. Mājās esot, to, iespējams, ir pat grūti iztēloties.»

Pieskarties Afganistānai

Mums, mediju komandai, savā mazajā misijā izdevās redzēt vairāk nekā mūsu kontingenta karavīriem, kuru gaitas ir ļoti ierobežotas veicamo pienākumu robežās. Lielākoties gan apmeklējām dažādas militārās bāzes. Afganistānai varējām pieskarties vien no helikoptera, militārās lidmašīnas iluminatora vai bruņu mašīnas loga. Bet tas, ko redzējām, tik spēcīgi pārsteidza! Vīrieši ar turbānu galvā sēž gar ielas malu, atspieduši muguru pret mazu piparbodišu nelidzenajām sienām. Viņu sejas ir grumbu savagotas kā kartes vai izdangāti kalnu ceļi — katra fotogrāfijas vērtā. Prātoju, vai mūsu, eiropiešu, sejas arī kādam šķiet tik neparastas un interesantas? Sievietes čadrās ar krāsainiem apakšsvārkem un bikšu maliņām. Raibi ģērbtu bērnu bariņi, kuri skrien pakaļ un prasa ūdeni. Savādie trīsriteņu motocikli un ēzeļi. To visu redzējām pavisam maz.

Turpinājums 14., 15. un 16. lpp.

Sākums 13. lpp.

Tikai no maliņas. Un tomēr tas raisīja izjūtas par to, cik savādāka ir viņu pasaule. Cik sena un neizzināta! Tik ļoti gribētos šo zemi lēnām izstaigāt kājām un pētīt pilsētas un ciemus. Taču tikpat nepāprotami ir jāapzinās, ka sava kareivīguma un bīstamības dēļ Afganistāna paliks nepieejama vēl ilgi. Redzot kalnus un ikreiz no jauna iemīloties to majestātiskumā, es prātoju: «Nu kamdēļ gan afgāņiem karot un nogalināt, ja viņiem ir tādi kalni!»

Toties — cik vienkārši un garšīgi afgāņi gatavo! Latvijas padomdevēji, rīkojot atvadu pasākumu Latvijas kontingentam un starptautiskajiem kolēģiem savas misijas beigās, uzaicināja afgāņu tulkus, ar kuriem kopā bija strādājuši gandrīz septiņus mēnešus, pagatavot tradicionālo afgāņu plovu ar rozīnēm, riekstiem un jēra gaļu. Pēc ikdienā bāzes vācu ēdnīcā ēstās saldētās pārtikas, dzīvais, aromātiskais afgāņu gatavotais ēdiens šķita viena no augstākajām iespējamām baudām, ko ķermeņa maņas spēj sagādāt.

Karavīri no «Mazās Latvijas»

Lielu vizīšu laikā Marmalas bāzes ielās pēkšņi parādās cilvēki parastās drēbēs — iespējams, žurnālisti, asistenti vai diplomāti. Viņi tik ļoti atšķiras no visiem citiem lauka formās ģērbtajiem. Un es prātoju, cik daudz īsas, divu dienu vizītes ietvaros izdodas sajūst un ieraudzīt to, kāda ir šejienes realitāte? Vai tāds vispār ir viņu mērķis? Visticamāk, to, kā jūtas un ko domā karavīri, aši paejot viņiem garām vai paspiežot roku, pat nevar nojaust.

Virsseržante Irita Kronīte, medicīnas māsa bāzes klīnikā.

Seržants Toms Lepsis kopā ar kolēģiem no gruzīnu kontingenta.

uz jautājumu: «Kur tu esi?» — saka: «Latvijā», tad visiem šeit (visticamāk, arī mājiniekiem) ir skaidrs, ka runa ir par šo bāzes vietu jeb «Mazo Latviju». Te tiek rīkoti svētki un atvadu pasākumi, no šejienes var sazināties ar mājām, te reizi nedēļā notiek Latvijas kontingenta karavīru sapulces, bet piektdienās visi piedalās «Mazās Latvijas» tīrīšanā un kārtošā.

Karavīri dzīvo daudzas dzīves

Divās nedēļās bāzes nometne ir izstaigāta krustu šķērsu. Esmu ilgi skatījusies Afganistānas debesis. Melnās un necaurredzamās, kad, uzkāpjot vienā no daudzajiem sargposteniem gar bāzes nometnes ārējo sienu, var lūkoties uz vāji apgaismoto zemes strēli aiz žogiem

purinot visu, kas nav nostiprināts. Pēc pirmajām pienalti necaurredzamajām Afganistānas dienām līdz pat aizbraukšanai iestājās mirdzošas saules pielietavas ar +20 grādiem dienvidū. Nemainīgi visu šo laiku virs bāzes nometnes mūs sargājis «mākslīgais pavadonis» — kāda ironiska autora dizainēts atombombas formas novērošanas kamerām aprīkots dirižablis.

Laiks Afganistānā ritējis kaut kā citādi — lēni un ietilpīgi. Līdz ar to sarunas ieguva neierastu dziļumu un atklātību. Bet pāri visam manī ir palikusi apjaušana, ka karavīra darbs, lai arī brīžiem ļoti skarbs, ir bezgala interesants. Karavīri nokļūst vietās un redz pasauli, kuru nekad neieraudzīs parasti cilvēki. Viņu

Misijā karavīri ir vieni. Viņiem nav bērnu, kuru apmīlot, un sievas, kuru apskaut, nav arī suņu un kaķu. Pieskāriena lomu šeit aizstāj humors. Karavīri joko bieži, daudz un jocīgi. Joki ir savdabīgs veids, kā atbalstīt vienu otru, mazināt spriedzi un sarežģījumus savstarpējās attiecībās, kas neizbēgami rodas, dzīvojot tik ilgi un tik cieši kopā ar svešiem cilvēkiem. Un vēl — viņu savstarpējās attiecībās pastāv labestīga, bet netraucēta telpa otram. Tu vari būt līdzās, neiesaistīties ne jokos, ne sarunās un vienlaigā just piederību. «Šis laiks mācījis sadzīvošanas un konstruktīvas konfliktu risināšanas prasmes,» atzīst pulkvežleitnants Juris Čudo.

Sanākšana kopā mūsējiem ir svarīgs rituāls, kas apvieno un stiprina, tāpat kā saziņa ar tuvajiem mājās. Ikdienu pāiet nošķirti katram savās gaitās, multinacionālās vienībās, pamatā runājot angliiski. Vakaros parasti katrs savā laikā atnāk līdz mūsu kontingenta bāzes vietai, kur ir omulīga apsildāma telpa ar datoriem un televizoru, maza āra terasi un valsts karogs mastā. Un, kad telefonā, atbildot

un iztēloties, ka tas ir liedags, bet tālāk ir jūra, jo saskatīt neko nav iespējams. Virs galvas ir mirdzējušas zvaigžņotas Afganistānas debesis naktīs. Piedzīvota putekļu vētra, kad vakara gaisma spuldzēs ietinas raupjā miglā, vējš arvien pieņemams spēkā, stundām ilgi dauzot un

dzīve ir kā bīstams un bieži fiziski grūts, bet bagātīgs piedzīvojums. Un katra karavīra pieredze atšķiras no jebkuras citas.

Mēs viņus satikām īsi pirms kontingenta sastāva nomaiņas. Atšķirībā no zviedriem, kuri atbrauc un aizbrauc visi

Turpinājums 16. lpp.

Sākums 13., 14. un 15. lpp.

kopā, mūsu karavīru maiņa notiek trīs reizes gadā. Līdz ar to bāzē vienmēr ir daļa mūsējo, kuri ar esošajiem apstākļiem ir saraduši un var palīdzēt adaptēties nākamajiem.

22. decembrī mainās Latvijas kontingenta komandieris un daļai karavīru līdz ar Juri Čudo misijas laiks beidzas. Īsi pirms tam viņi atklāti atzīst, cik noilgojušies ir pēc mājām, pēc tuviem, mīļiem cilvēkiem. Tomēr vienlaikus karavīru savstarpējā komunikācijā un attiecībās jūtams, cik cieši viņus vieno biedriskums, savstarpēja palaušanās un kopīga, viņiem vien zināma pieredze.

Gatavojot Ziemassvētku apsveikumu mājiniekiem, Juris Čudo sapulcina savu komandu, lai kopīgi nodziedātu dziesmu, ko mani kolēģi nofilmēs un aizvedīs uz Latviju. Dažu mēģinājumu un atkārtojumu laikā karavīri spēja kļūt tik aizkustinoši patiesi, tik neapbruņoti, it kā viņu priekšā stāvētu kāds ļoti īpašs un tuvs cilvēks, kuram dziesma tiek veltīta. Lūkojoties viņos dziedam, es nodomāju: ja viņi prot cits citam līdzās būt arī šādi, tas liecina, cik stipra ir šī komanda un cik ciešas patiesībā ir saites, kuras viņus vieno.

Agrā rītā, kad Afganistānas mēness sirpītis guļ debesīs kā kausiņš, mēs atvadāmies. Piecēlušies ir gandrīz visi Latvijas kontingenta karavīri, lai pavadītu trīs pirmos, kuri dodas mājās, tāpat arī tos, kuri brauc divu nedēļu atvaļinājumā, un mūs, kas bija līdzās tikai divas nedēļas. Turpat blakus pie lidlauka vārtiem pulcējas viss mājup ceļojošais zviedru kontingents. Mēs lidosim kopā līdz Dānijai. Zviedru feldšerei, kura slimnīcā strādājusi kopā ar mūsu Iritu Kronīti, acis pilnas asarām. Novēršu skatienu, jo arī manī kaut kas smeldz. Un es pat nespēju pateikt, vai tās ir visu šo karavīru izjūtas, kas novibrē, vai manējās. Viens no Latvijas karavīriem klusu nošņācas, ka viņu asaras kaitinot. Bet viņš ir starp tiem, kuri atgriezīsies — viņam vēl trīs mēneši priekšā. Toties es jūtu, ka tiem, kuriem misija beidzas, tas ir īpaši, jo noslēdzas noteikts posms dzīvē. Neparastajā, sarežģītajā, bet bagātajā karavīra dzīvē, kurā ir daudz vairāk par vienu mūžu — ikreiz ar jauniem sākumiem un tikpat daudzām atvadām. Es nezinu, kā iekšēji notiek atvadišanās un kā viņi domās atgriežas misijā. Man prātā ienāk divi vārdi: Mana Afganistāna. Katram tā ir sava. Bet tā paliek ikvienā, kurš šeit dienējis. Kā daļa no esības. Daļa no asinsrites. **TS**

Tēvijas Sargs

Tēvijas Sargs

No šā gada 27. līdz 29. janvārim Rīgā norisinājās NBS čempionāts florbolā.

Šogad sacensībās sievietes konkurencē startēja septiņas komandas (Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija (NAA), Sauszemes spēku kājnieku brigāde (SZS KBde), Gaisa spēku aviācijas bāze (GS AB), Štāba bataljons (ŠB), 3. reģionālais nodrošinājuma centrs (3. RNC), Zemessardzes Studentu bataljons (ZS St. Bn) un Militārā policija (MP)). Vīriešu sacensības norisinājās divās līgās. NBS čempionātos 2. līgā nedrīkst piedalīties komandas, kuru sastāvā spēlē Latvijas florbola virslīgas, 1. līgas un Latvijas izlases spēlētāji.

Sacensībās 1. līgā vīriešiem piedalījās sešas komandas (Kājnieku skola (KS), SZS KBde, NAA, GS AB, ŠB un Jūras spēku flotile (JSF)), bet 2. līgā šogad piedalījās astoņas komandas (MP, 3. RNC, 17. pretgaisa aizsardzības bataljons (17. PABN), 2. Zemessardzes novads (2. ZSN), St. Bn, Apvienotais štābs (AŠ), Mācību vadības pavēlniecība (MVP) un Nodrošinājuma pavēlniecība (NP)).

Sacensību pirmajās dienās notika apakšgrupu spēles, kurās noskaidrojās tās komandas, kuras sacensību pēdējā dienā piedalījās izslēgšanas spēlēs. 1. līgā labākos rezultātus apakšgrupās uzrādīja GS AB, SZS KBde, NAA un KS, 2. līgā — MP, 17. PABN, 2. ZSN un 3. RNC, bet sievietēm — SZS KBde, ŠB, NAA un GS AB. Izslēgšanas spēlēs sievietēm SZS KBde komanda ar rezultātu 2:1 uzvarēja GS AB, savukārt NAA ar rezultātu 1:0 ŠB komandu. Spēlē par 3. vietu uzvarētāju komandu noteica tikai pēcspēles soda metieni, kuros GS AB ar rezultātu 2:1 uzvarēja ŠB komandu. Savukārt finālā spēlē NAA ar rezultātu 1:0 pieveica SZS KBde komandu. Uzvarētājas atkal tika noteiktas tikai pēc soda metienu izpildes, kur savu meistarību demonstrēja NAA kadete Lība Daija Mikova.

Vīriešiem 1. līgas izslēgšanas spēlēs KS komanda ar rezultātu 1:0 uzvarēja GS AB komandu, savukārt SZS KBde komanda ar rezultātu 5:0 sagrāva NAA komandu. Spēlē par 3. vietu 1. līgā sacentās NAA komanda pret GS AB komandu, uzvaru ar rezultātu 2:1 izcīnīja NAA komanda. 1. līgas finālspēlē ar rezultātu 2:0 KS komanda uzvarēja SZS KBde komandu. Finālspēlē vārtus guva seržants Rolands Ozoliņš un kareivis Rītvārs Neupakojevs.

2. līgas izslēgšanas spēlēs MP komanda ar rezultātu 4:3 uzvarēja 2. ZSN komandu, savukārt 3. RNC komanda ar rezultātu 2:1 uzvarēja 17. PABN komandu. Spēlē par 3. vietu 17. PABN ar rezultātu 2:1 uzvarēja 2. ZSN komandu. 2. līgas finālspēlē MP komanda ar rezultātu 3:1 uzvarēja 3. RNC komandu. Finālspēlē vārtus guva dižkareivis Juris Kjahars un dižkareivis Oskars Mežsargs (abi MP), un dižkareivis Jānis Novikovs (3. RNC).

Hobijs — ultramaratons

Psihologe Gunta Amoliņa ikdienā nodarbojas ar rekrutējamo karavīru atlasīšanu NBS MVP RAC Psihodiagnostikas daļā. Brīvajā laikā viņa skrien, daudz skrien...

Pusaudžu gados nodarbojusies ar akadēmisko airēšanu, skrējusi skolā krosus. Pirmajās oficiālajās skrīšanas sacensībās piedalījies 2011. gadā, Rīgas maratonā noskrienot īsāko, 5 km distanci. Katru nākamo gadu distance pagarināta — 2012. gadā noskrienot 10 km, pēc gada — pusmaratons, bet vēl pēc gada jau pirmais maratons. 2015. gadā Gunta skrēja savu pirmo ultramaratonu — 107 km no Rīgas līdz Valmierai, finišu sasniedzot pēc 14.03:52 un ierindojoties 9. vietā sievietes konkurencē.

2015. gada septembrī Nīderlandē, Vinshotenā Gunta piedalījās pasaules Eiropas čempionātā 100 km skrējienā. Latvijas sievietes izlase ieguva 10. vietu pasaulē un astoto — Eiropā. Individuālajā vērtējumā Guntai 50. vieta pasaulē un 34. vieta Eiropā, rezultāts 10.06:42. Pagājušā gada decembrī Katarā, Dohā Gunta startēja pasaules čempionātā 50 km skrējienā, un Latvijas sievietes izlase ieguva 4. vietu, bet individuālajā vērtējumā Guntai 21. vieta (4.37:06).

Gunta skrien visdažādākās distances. 2015. gadā sešas dažādās skrīšanas sacensībās viņa kāpa uz goda pjedestāla, distanci garums bija no 2 līdz 15 km. Guntai patīk arī orientēšanās sports un peldēšana, un agrāk viņa aizrāvusies ar viduslaiku zobenciņām. Tomēr sirdij vistuvākā ir skrīšana — šogad viņa jau paspējusi tikt pie bronzas medaļas 24 km taku skrējienā. Gunta sevi uzskata par amatieri, skrien bez trenera, to dara savam priekam. Daudz skrien dabā. Arī šajā gadā Gunta centīsies tikt izlases sastāvā kādā no ultramaratonu čempionātiem. Vai izdosies — to rādīs laiks.

Baltijas karavīru ziemas sporta spēles

Baltijas karavīru ziemas sporta spēles tiek rīkotas kopš 2014. gada, kad tās pirmo reizi norisinājās Latvijā (Cēsis un Valmierā). Šogad no 15. līdz 18. februārim Baltijas karavīru ziemas spēles notika Igaunijas pilsētās Tartu un Viru. Tajās piedalījās 200 Baltijas valstu karavīri, zemessargi un jaunsargi. Latvijas delegācija tika pārstāvēta ar 48 sportistiem, kuri startēja četros sporta veidos: distanču slēpošanā, biatlonā, zemledus makšķerēšanā un hokejā.

Biatlonā jaunsargiem bija jāveic 3 km gara distance ar divām šaušanām (guļus un stāvus). Latvijas pārstāve Krista Razgale ar trijām kļūdām stāvus šaušanā uzrādīja rezultātu 10:59 un izcīnīja otro vietu, Elīnai Radziņai četras kļūdas stāvus šaušanā un 4. vieta (12:53). Jauniešu konkurencē labākais no latviešiem bija Jēkabs Putniņš, kurš ar trijām kļūdām stāvus šaušanā uzrādīja rezultātu 10:30 un ierindojās dalītā 4./5. vietā. Vīriešu konkurencē 7,5 km distancē bronzas medaļu izcīnīja dižkareivis Gints Rozenbergs (24:33, 2 kļūdas). Dižkareivim Artūram Švūkstam 5. vieta (26:06, 2 kļūdas), kaprālim Jānim Pleikšnim 6. vieta (27:02, 3 kļūdas). 5 km jauktajā stafetē biatlonā jaunsargiem Latvijas 1. komandai (sastāvā Krista Razgale un Jēkabs Putniņš) uzvara. Rezultāts 17:41 (4 kļūdas stāvus šaušanā Jēkabam), un par 15 sekundēm apsteigti otrās vietas ieguvēji — Igaunijas 1. komanda. Diemžēl sievietes konkurencē Latvijas komanda netika pārstāvēta.

Distanču slēpošanā jaunsargiem bija jāveic 2 km gara distance jauniešiem un 3 km distance jauniešiem. Elizabete Paura uzrādīja rezultātu 7:18 un izcīnīja bronzas medaļu, savukārt jauniešu konkurencē — bronzas medaļa Linardam Cvetkovam (8:29). Sieviešu konkurencē labākā no Latvijas komandas bija seržante Kitija Stelese, kura 3 km distanci veica 10:24 un ierindojās 4. vietā. Vīriešu konkurencē 5 km distancē labāko rezultātu no Latvijas komandas sasniegza zemessargs Andris Kivlenieks (13:42), 5. vieta. Jauktajā distanču slēpošanas stafetē jaunsargiem 4 km distancē Latvijas komandām (Elizabete Paura un Linards Cvetkovs, otrajā — Ramona Pētersone un Leonards Kaspars) tikai 4. un 5. vieta. Jauktajā stafetē karavīriem Latvijas 1. komanda (seržante Kitija Stelese un zemessargs Andris Kivlenieks) 6 km distancē izcīnīja 6. vietu (17:02).

Hokeja turnīrā Latvijas komanda ar rezultātu 4:7 piekāpās Igaunijas komandai un ar rezultātu 4:2 uzvarēja Lietuvas komandu, tādējādi ierindojoties 2. vietā. Vislabākos rezultātus šajās sacensībās guva Latvijas komanda zemledus makšķerēšanā. Individuālajā konkurencē Latvijas pārstāvjiem dubultuzvara, pirmā vieta seržantam Edmundam Fadiņam, otrā vieta leitnantam Artūram Baltajam, ceturta vieta majoram Mārim Kārkliņam. Latvijas komandai šajā disciplīnā arī pārliecinoša uzvara komandu vērtējumā.

Nākamās Baltijas karavīru ziemas spēles notiks Latvijā.

Sagatavojusi kaprāle Ilze Volframa, NBS Sporta kluba Fiziskās sagatavošanas un sporta nodaļas vecākā apmācības instruktore.

Zemessargi ar bukletu aicina savās rindās

Taivo Trams

Foto — Normunds Mežiņš.

Ikviens zemessargs ziedo būtisku daļu sava laika Dzimtenes aizstāvēbai, atņemot to savai ģimenei, hobijiem vai vienkārši atpūtai un izklaidei. Tā ir nozīmīga investīcija, taču ir zemessargi, kam ar to vien nepietiek — viņi dara vēl vairāk.

Ofiss pilns ar zemessargiem

SIA «Media pasts» komanda ir salīdzinoši neparasta — pieci no septiņiem uzņēmuma ofisā strādājošajiem cilvēkiem ir zemessargi. «Impulsu mūsu izvēlei, bez šaubām, deva notikumi Ukrainā,» atceras Oskars Puriņš. Viņš kopā ar saviem kolēģiem Zemessardzē iestājās 2014. gada rudenī, oktobra vidū. «Viss notika diezgan lielā steigā, jo kā parasti mēs visu atlikām līdz pašam beigām,» ar smaidu saka Ivars Svilāns. Viņš kopā ar O. Puriņu un Artūru Bulavski ir Zemessardzes 17. pretgaisa aizsardzības bataljona zemessargi, kā arī autori iniciatīvai, kas vērsta uz Zemessardzes stiprināšanu, proti, bukletam ar aicinājumu stāties Zemessardzes rindās. Bukleta autors un zemessargs, ar ko kopā visi devuši zvērestu, ir arī «Prudentia» valdes loceklis Kārlis Krastiņš.

Ja ir skaidrs mērķis, var izdarīt ļoti daudz

Šāda informatīvā akcija visai labi saistās ar uzņēmuma darbības specifiku — dažādu informatīvo bukletu un citu drukāto izdevumu izplatīšana. «Mēs labi pārzinām šo sabiedrības uzrunāšanas veidu, tas ir mūsu maizes darbs, tāpēc arī nolēmām, ka vislabāk varēsim palīdzēt Zemessardzei tieši tādā veidā,» teic A. Bulavskis.

Ideja darīt vairāk Zemessardzes labā radusies pēc kādas sarunas ar bataljona komandieri majoru Aivaru Krjukovu. «Viņš uzsvēra, ka viens no svarīgākajiem uzdevumiem pašlaik ir jaunu zemessargu piesaistīšana. Un arī to, ka jaunu biedru iesaistīšana nav tikai bataljona vai Zemessardzes uzdevums kopumā — tā ir arī katra zemessarga paša atbildība,» saka O. Puriņš. Tā nu vīri sākuši pārdomāt un pārrunāt šo ideju, līdz nonākuši pie domas par bukleta izstrādi. Jautāti, vai šāds pasākums papildus biznesam un Zemessardzei nav pārāk liels ieguldījums, viņi atbild — cilvēks var izdarīt ārkārtīgi daudz, ja ir nospraudis sev skaidru mērķi un ticis līdz konkrētām praktiskām

darbībām. Grūti ir līdz brīdim, kamēr neesi izlēmis sākt darboties. «Ukrainu izglāba brīvprātīgie. Mēs savukārt izvēlamies šādu ceļu, lai darītu dzīvi Latvijā drošāku.»

Koncepts mainās pa 180 grādiem

Bukleta tapšana nav bijusi viegla. Maketa izveide, fotogrāfiju atlase, teksta izstrāde un saskaņošana — tas viss prasījis daudz laika un nervu, daudz no sākotnēji izdomātā pēc tam atmests vai būtiski mainīts.

«Vispār es teiktu, ka bukleta koncepts tā tapšanas laikā ir mainījies pa 180 grādiem. Mēs pie tā strādājām pusgadu, un visgrūtākais bija vienoties, ko tieši vēlamies pateikt šajā izdevumā, kā atrast visas puses apmierinošu rezultātu. Piemēram, vai likt pie paraugiem sabiedrībā pazīstamus cilvēkus, kuri dien Zemessardzē, vai vienkāršās tautas pārstāvjus? Vai rādīt lieliski ekipētus un apbruņotus zemessargus vai tomēr reālo

situāciju ar visiem plusiem un mīnusiem?» stāsta O. Puriņš. Arī bukleta valoda laika gaitā ir mainījusies — sākotnējā tekstā sabiedrība uzrunāta vienkāršāk, sarunvalodā, bet pēc tikšanās reizēm ar oficiālo iestāžu, tostarp Aizsardzības ministrijas, pārstāvjiem teksts kļuvis oficiālāks, ne tik spursains. Vēstījuma būtību tas gan nav ietekmējis.

Bukleta ideja uzrunājusi arī daudzus citus atbalstītājus, tostarp sabiedrībā labi pazīstamus cilvēkus. Projekta tapšanu atbalstījis mecenāts Vilis Vītols. Pie teksta radīšanas darbojies arī 17. bataljona zemessargs Ronalds Seleckis, palīdzējuši dzejniece Māra Zālite un rakstnieks un publicists Otto Ozols. «Faktiski visi, kam lūdzām palīdzību, bija ļoti atsaucīgi,» atzīt vīri.

Savu bataljonu mīlam visvairāk

Bukleta 450 000 eksemplāru bija gatavi pagājušā gada novembrī, tad arī to pakāpeniski

Stāties Zemessardzē!

Mēs esam gudra, stipra un spītīga tauta. Drīz būs simts gadu, kopš mēs radījām Latvijas valsti un pratām to nosargāt leģendārajās Brīvības cīņās. Latvija uzplauka.

Mēs esam pieredzējuši arī valsts zaudēšanu un garus okupācijas gadus, bet, tiklīdz kļuva iespējams, mēs valsti atguvām, kailām rokām nosargājot Latviju uz Barikādēm. Arī šodien un vienmēr ir jābūt gatavībā aizstāvēt savu ģimeni, savu dzimtu, pilsētu un zemi.

Mēs spēsim to izdarīt daudz labāk, ja būsīm apmācīti, spēcīgi un pārliecināti par sevi.

Katra Latvijas patriota īstais jautājums šodien skan:

Nejautā, kā valsts aizsargās Tevi, jautā, kā Tu vari aizsargāt valsti!

sāka izplatīt visā Latvijas teritorijā. «Mūsu mērķis nebija izplatīt visu metienu uzreiz — darījām to pamazām, lai interese būtu vienmērīga, lai pēkšņs cilvēku pieplūdums nepārslogotu Zemessardzes resursus. Protams, savu bataljonu mēs mīlam visvairāk, tādēļ liela daļa tiek izplatīta Mārupes, Babītes, Piņķu un Jūrmalas apkaimē,» atzīst A. Bulavskis.

Izplatot bukletu, tā autori pirmām kārtām izvēlas vietas, kur atrodas Zemessardzes bataljoni, kā arī cenšas aptvert lielās pilsētas. Bukleti tiek nosūtīti cilvēkiem arī atkārtoti. Izvēloties bukletu efektīvāko izplatīšanas veidu, zemessargi ir konsultējušies arī ar dažādiem speciālistiem, tostarp demogrāfu Ilmāru Mežu, runājot par Latvijas reģionu iedzīvotāju etnisko sastāvu un citām niansēm. «Tomēr skaidrs ir viens — ir ļoti grūti prognozēt, kādu atsaucību buklets gūs. Piemēram, būtu diezgan loģiski domāt, ka bijušās padomju armijas veterānu blīvi apdzīvotā rajonā šādam bukletam nevarētu būt īpaši panākumi, taču, ja tur dzīvo kāda jauna patriotiska ģimene, ir ļoti

liela ticamība, ka kāds no tās Zemessardzē noteikti iestāsies,» stāsta A. Bulavskis.

Pensionārus «biedējošs» projekts

Par bukleta idejas atdevi pagaidām vīri neņemas spriest un prognozē, ka pirmos piesardzīgos secinājumus varēs izdarīt pēc kāda pusgada. Tā kā līdz šim Zemessardzē nav īpaši strādājusi pie sava imidža un rekrutēšanas jautājumiem, šī iestrāde būtībā bija darbs no nulles. Līdz ar to nav arī nekāda skaidra mehānisma, kā mērīt bukleta

izplatīšanas radīto efektu. Pagaidām vislabākais rādītājs ir cilvēku pozitīvās atsauksmes. Taču bukleta izplatīšanas laikā gadījušās arī visai kuriozas situācijas. Piemēram, līdz bukleta autoriem nonākušas ziņas, ka kādam laikrakstam zvanijuši satraukti pensionāri un vaicājuši, vai tad mēs gatavojamies karam...

Arī mācībās darām vairāk par nepieciešamo

Savus lēmumus gan par stāšanos Zemessardzē, gan bukleta izdošanu vīri nav nožēlojuši. Protams, brīvā laika atliek mazāk, taču tas ir piepildītāks un ar lielāku jēgu. Oskaram ir trīs bērni, Ivaram — viens. Mājās pret jauniešu ģimenes galvu pienākumiem sākotnēji izturējušies ar diezgan lielu piesardzību, taču nu jau dzīve iegājusi ierastā ritmā, un Zemessardzē ģimenēm kļuvusi par neatņemamu dzīves sastāvdaļu.

«Liela daļa tēmu, ko pārrunājam ikdienā, nu jau saistās arī ar militārām lietām. Protams, brīžiem gribas paslinkot un neaiziet uz kādu nodarbību vai treniņu, taču tad atceramies, ka Zemessardzē ir brīvprātīga organizācija, kurā tu dari tik daudz, cik vari atļauties. Tad arī nāk sapratne, ka to var mierīgi savienot ar pārējo dzīvi,» atzīst bukleta autori.

«Media pasta» komanda nodarbības mēdz apmeklēt arī biežāk, nekā tas būtu vajadzīgs. «Cenšamies izmantot visas iespējas un uzlabot savas prasmes un iemaņas. Tā ir arī brīnišķīga iespēja strādāt kopā ar profesionālajiem karavīriem no NBS Pretgaisa aizsardzības divīziona. Visu cieņu viņiem, viņi patiešām ir ieinteresēti, organizē mums īpašas mācības, sagatavo apmācību programmas. Pieļauju, ka arī viņiem ir gandarījums redzēt motivētus cilvēkus,» spriež O. Puriņš.

Runājot par nākotnes plāniem, vīri domā, ka organizēs vēl kādu informatīvo kampaņu saistībā ar militārajām tēmām, šoreiz aktualizējot kādu citu jautājumu. Bet plašākai sabiedrībai viņi smaidot iesaka: «Stājieties Zemessardzē, ja ne — piemetisim pilnas pastkastītes ar mūsu bukletiem!»

Latvijai ir nepieciešama skaitliski nozīmīga un labi apmācīta sabiedrības daļa, kas zina, kā rīkoties krīzes situācijās, kā piedalīties profesionāli organizētā valsts aizsardzībā un kā nepieciešamības gadījumā to aizstāvēt. Šim nolūkam kalpo Zemessardze. Jo īpaši šobrīd Zemessardze gaida jaunus biedrus. Kļūsti arī Tu par gudru un prasmīgu savas zemes sargu!

Zemessardzē var iestāties jebkurš Latvijas Republikas pilsonis vecumā līdz 55 gadiem, ar vai bez iepriekšējas militārās pieredzes. Ko Tu iegūsi?

• Apmācības kā aizraujošu piedzīvojumu, kurā katrs jaunais biedrs apgūst aizsardzībā nepieciešamās iemaņas: spēku, izturību, spēju orientēties vidē, attapību, kā arī izpratni par kaujas taktiku un prasmi rīkoties ar ieročiem.

- Iespēju uzturēt sevi labā fiziskajā formā un pavadīt šo laiku starp domubiedriem un iegūtiem draugiem.
- Valsts finansētas mācības, kas notiek vienu nedēļas nogali mēnesi.
- Zemessarga algu par katru mācībās pavadīto dienu.

Dalība Zemessardzē ir organizēta atbilstoši daudzu Rietumvalstu piemēram — lai tā būtu savienojama ar katra zemessarga ikdienas profesiju un ģimenes vajadzībām.

Pāri visam lielākais ieguvums ir gods būt Latvijas aizstāvju rindās un turpināt mūsu karavīru tradīcijas. Mēs pierādīsim, ka 1940. gads vairs neatkārtosies un mēs savu valsti aizsargāsim!

Tu esi vajadzīgs Latvijai! Stāies Zemessardzē!

www.zs.mil.lv

Līga Pilsēniece, grāmatvede

«Zemessardzē vēlos turpināt apgūt izdzīvošanas prasmi dažādos apstākļos, papildināt savas zināšanas par to, kā aizsargāt sevi, savu ģimeni un tautu. Tieši dēļ lielais patriotisms bija viens no iemesliem, kas mudināja iestāties Zemessardzē, kā arī vēlme pēc fiziskām aktivitātēm, jaunām zināšanām un prasmēm.»

Aldis Miglinieks, ģimenes psihoterapeits

«Iestāties Zemessardzē stimulēja politiskā situācija Eiropā, karš Ukrainā. Atsaucos aicinājumam, kas tika izplatīts studentu korporācijām. Vēlos apgūt kaujinieka un mediķa prasmes tādā līmenī, lai nepieciešamības gadījumā tās būtu pietiekoši labas Latvijas aizsardzībai.»

Ronalds Seleckis, IT uzņēmuma projektu koordinators

«Ikdienā strādāju birojā, bet vismaz reizi mēnesī brīvdienas pavadu kopā ar dienesta biedriem Zemessardzes mācībās. Lēmumu par iestāšanos Zemessardzē pieņēmu Krimas aneksijas laikā. Motivācija bija vienkārša — ja Latvijā notiku ka līdzīgs, es nevēlos stāvēt malā. Dienējot Zemessardzē, pilnīgi noteikti jutos kā tā sabiedrības daļa, kurai rūp Latvijas neatkarība un drošība. Katrās mācībās mēs pilnveidojam šaušanas, individuālas un lauka kaujas iemaņas, kā arī vienību taktiku, maskēšanās prasmi, pirmo palīdzību un citas lietas, kas, teikšu atklāti, būtu jāapgūst katram, kas sevi sauc par latvieti!»

Reinis Pētersons, privātbiznesa attīstības vadītājs

«Iestāšanās Zemessardzē man bija loģisks turpinājums darbībai jaunsargos. Kā zemessargs esmu iesaistījies daudzos glābšanas darbos — pazudušo meklēšanā, ugunsgrēku dzēšanā, plūdu gadījumos, «Maxima» traģēdijā. Visbiežāk ilgošos ir jāspēj pārvarēt aukstums, karstums, nokrišņi, miega trūkums, sasitumi. Jābūt ļoti vērigiem, jāspēj novērtēt situāciju, lai pats vienības biedri nenokļūtu nelaimē, jo vide, kurā darbojamies, nereti ir bīstama. Vislielāko prieku sagādā stāstī ar laimīgām beigām, kad esam palīdzējuši civiliedzīvotājiem.»

Viesojoties «Mazajā brīnumzemē»

Kopš pagājušā gada maija sākuma Čēsis vairs nav tikai vieta, kur tagadne satiekas ar pagātni, jo pilsētu par savām mājām izvēlējis «Mazās brīnumzemes» centrs. Tur ikvienam ir dota iespēja apskatīt un arī iepazīt jaunāko tehnoloģiju sasniegumus. Kādi brīnumi tad notiek šajā centrā?

«Mazā brīnumzeme» ir pirmā vieta Baltijas valstīs, kur iespējams apskatīt mini pasauli mērogā 1:87. Tiem, kam vārds «modelisms» nav svešs, būs mazliet vieglāk iedomāties, kā izskatās dzelzceļa modelisma makets. Tā ir cilvēku rokām veidota nepārasta, aizraujoša un izglītojoša mini pasaule, kurā visu darbina augstākā līmeņa tehnoloģijas. Pa ielām brauc automašīnas, veidojas sastrēgumi, garām aizrībina vilcieni, cilvēki steidzas ikdienas gaitās, strādā veikali, fabrikas, skolas, stacijas. Mazajā pasaulē ir pilsētas un lauki, pļavas un kalni, parki, ceļa zīmes, mājdzīvnieki un pat alas.

Pirms noskaidrojam daudzus jautājumus, kādi rodas katram, kas sper kāju šajā aizraujošajā centrā, ir jāsaprot daži pamatjēdzieni. Pirmkārt, kas ir dzelzceļa modelisms?

Dzelzceļa modelisma vēsture ir aizsākusies tālajā 1840. gadā. Kopš tā laika daudz ūdeņu aiztecējis un dzelzceļa modelisms ir kļuvis par ļoti sarežģītu un prasīgu nodarbi. Tas prasa kompleksas mehatronikas, elektronikas, programmēšanas un modeļu būves zināšanas un prasmes. Dzelzceļa modelismu dēvē arī par modelisma karali. Tas tāpēc, ka tiek rekonstruēti un atdzīvināti jebkuru dzīves jomu aspekti, savukārt ar programmēšanas un digitālo tehnoloģiju jaunākajām iespējām modeļi ir maksimāli pietuvināti reālajai dzīvei. Pastāv arī citi modelisma veidi — kuģu, lidaparātu, automašīnu un raķešu. Un ne visi tiek būvēti mērogā 1:87. Eksistē arī citi dzelzceļa modelisma mērogi: 1:43, 1:160, 1:220 utt. Mēdz teikt, ka labāk vienreiz redzēt nekā 100 reizes dzirdēt. Runājot par dzelzceļa modelismu, tas ir īpaši tīrīgi.

Lecam mašīnās, autobusus vai vilcienā, var braukt arī ar divriteni vai iet kājām, un dodamies «Mazo brīnumzemē»!

Tuvojoties «Mazās brīnumzemes» centra pašreizējai mājvietai Raunas ielā 7, pamānām bērnus, kas piespieduši degumus pie loga rūtīm. Citi aktīvi žestikulē un kaut ko

pārspriež. Pieejot tuvāk, arī mēs ieraugām pirmos mazās pasaules vēstnešus — logos mirdz «Mazās brīnumzemes» mājiņu un laternu spožās gaismiņas, redzamas mašīnas, koki un ielas. Veram durvis un ejam iekšā. Mūs sagaida centra saimnieki Edmunds un Kristīna Sprūdži.

Saimnieki stāsta, ka šobrīd centrs darbojas jebkurā apmeklētājiem vēlamajā laikā pēc iepriekšējas pieteikšanās. Darba dienās to piepilda dažādu vecumu klašu ekskursantu grupas, nedēļas nogalēs un vakaros tiek piedāvāti mazās pasaules piedzīvojumu programmas laiki ģimenēm, individuāliem apmeklētājiem, kā arī svinētas dzimšanas dienu ballītes un organizēti saliedēšanas pasākumi pieaugušajiem.

Zinoša jaunā paaudze — drošāka pasaule

Kristīna Sprūdža stāsta, ka centra ekspozīcijas izveidē īpaši ir piestrādāts pie dažādu drošības situāciju modeļiem. Katram apmeklētājam tiek dota iespēja pārbaudīt savas ceļa zīmju un drošības zināšanas, trenēt riska situāciju atpazīšanu uz ceļa, dzelzceļa un mājās. Situāciju un rīcības modeļu izspēle mazajā pasaulē ļauj bērniem un arī pieaugušajiem apgūt būtiskas zināšanas viegli uztveramā un atmiņā paliekošā veidā. Modelisma tehnoloģijas ļauj atraktīvi ilustrēt un nostiprināt dzīves prasmju, pamatvērtību un zināšanu kompleksu. Šīs zināšanas kopš bērnības ikvienam tiek mācītas gan ģimenē, gan bērnudārzā un skolā.

KĀ SAUCA TANKUS UN BRUŅUMAŠĪNAS LATVIJAS ARMIJĀ

Nesen Nacionālo bruņoto spēku vadība aicināja vispārizglītojošo mācību iestāžu audzēkņus palīdzēt izraudzīt nosaukumus iegādātajām kaujas izlūkošanas bruņumašīnām. Esam pieraduši, ka individuālos vārdos tiek saukti kuģi (tai skaitā — karakuģi), taču arī nosaukumu piešķiršana kaujas tehnikas vienībām militārajā praksē ir zināma parādība, un arī mūsu valsts militārajā vēsturē bruņotās tehnikas vienībām ir doti individuāli nosaukumi.

Pirmās bruņotās kaujas tehnikas vienības Latvijas armijā parādījās Neatkarības kara laikā (1918.—1920.). 1919. gada 10. jūlijā, apvienojoties 1. latviešu atsevišķajai brigādei (jeb Dienvidlatvijas armijas grupai) un Ziemeļlatvijas brigādei, sākās vienotas Latvijas armijas organizācijas un apgādes sistēmas veidošana. Latvijas armijas pirmo bruņotāņu vienību sāka veidot 1919. gada 10. jūlijā pēc Dienvidlatvijas armijas grupas (vēlākās Kurzemes kājnieku divīzijas) komandiera pulkveža Jāņa Baloža pavēles, un šo vienību nosauca par 1. bruņoto divizionu. Kā bruņojumu šajā grupā ieskaitīja vairākus pēc Cēsu kaujām (1919. gada jūnija beigās) latviešu karaspēka rīcībā trofeju veidā nonākušos bruņotos automobiļus un bruņoto vilcienu. Līdz 1919. gada oktobra sākumam bija paredzēts saformēt trīs bruņoto automobiļu nodaļas, taču izdevās izveidot tikai divas. Divīziona rīcībā bija pieci bruņotie automobiļi, un visiem bija doti individuāli nosaukumi: divi «Garford» tipa smagie bruņotie automobiļi «Lāčplēsis» un «Kurzemnieks», viens «Sheffield-Simplex» tipa bruņotais automobilis «Imanta», viens «Austin» tipa bruņotais automobilis «Zemgalietis» un «Fiat» tipa auto «Staburags». Pagaidām nav vēl noskaidrots, kādā veidā bija izvēlēti šie bruņotās tehnikas vienību nosaukumi.

Velākajā laikā divizionā kaujas tehnikas sastāvs palielinājās. 1919. gada beigās un 1920. gada sākumā divizons kā trofejas ieguva vairākas bruņotas automašīnas, kuras tika nodēvētas par «Viesturu», «Pērkonu» un «Tālivaldi». Divizionā sastāvā bija paredzēti izveidot vairākas tanku nodaļas, un katrā tanku nodaļā bija paredzēti trīs tanki. Taču nodaļu skaits būtu atkarīgs no piegādāto tanku skaita, kurus savukārt grāsījās iepirkt no mūsu rietumvalstu sabiedrotajiem. 1919. gada beigās sāka pienākt britu tanku sūtījums, kurā bija trīs smagie tanki «Mark V» un divi vidējie tanki «Medium C». Pirmajiem trīs tika doti nosaukumi: «Ģenerālis Balodis» (par godu Latvijas armijas virspavēlniekam ģenerālim Jānim Balodim), «Ģenerālis Burts» (par godu Lielbritānijas militārās misijas Baltijas valstīs vadītājam britu ģenerālim Alfrēdam Bērtam) un «Ministru prezidents Ulmanis» (par godu Pagaidu valdības ministru prezidentam Kārlim Ulmanim), bet pēdējiem diviem — «Latgalietis» un «Vidzemnieks». Šie tanki kaujās nepiedalījās, tos izmantoja apmācībām, kā arī parādēs un kaujas tehnikas demonstrācijās. Diemžēl nezinām, kas bija šo konkrēto nosaukumu ierosinātāji un kādā veidā tika pieņemti lēmumi par nosaukumu piešķiršanu Latvijas armijas tankiem. 1920. gada aprīlī sāka veidot atsevišķu Tanku divizionu, kuru 1921. gada martā apvienoja ar Bruņoto automobiļu divizionu, izveidojot Auto divizionu, un to savukārt 1922. gada 1. jūnijā pārdēvēja par Auto-tanku divizionu.

Turpmākajos gados Latvijas armijas daļās kaujas tehnikas vienību skaitliskais sastāvs pieauga — bija iepirkti gan vieglie tanki (piemēram, «Fiat 3000 Tipo», «Vickers-Armstrong» un «Carden-Loyd» vieglie tanki jeb tanketes), gan cita bruņutehnika. Individuālos nosaukumus tankiem Latvijas armijā vairs nepiešķīra, izņemot vienu gadījumu. 1926. gadā Latvijas auto klubs, uzzinot, ka Kara ministrija plāno iegādāties jaunus bruņotos automobiļus, nolēma mūsu karaspēkam uzdāvināt vienu šādu automobili, kuru ar nosaukumu «Sargs» iekļāva Auto-tanku divizionā sastāvā. Visi minētie tanki un bruņotās automašīnas ar individuālajiem nosaukumiem skaitījās Latvijas armijas kaujas sastāvā līdz 20. gs. 30. gadu beigām, taču aktīvas kaujas apmācības ar tiem vairs nenotika, jo šie bruņotās tehnikas modeļi jau bija novecojuši gan tehniski, gan morāli.

Sagatavojis **Juris Ciganovs**, Dr. hist.
Foto — no Latvijas Kara muzeja krājuma.

LATVIJAS ARMIJAS ŠTĀBA PRIEKŠNIEKS — GENERĀLIS ALEKSANDRS KALĒJS

Ēriks Jēkabsons,

LU profesors.

Foto — no Latvijas Kara muzeja krājuma.

Šā gada 26. februārī aprit 130 gadi kopš Latvijas armijas štāba priekšnieka — ģenerāļa Aleksandra Kalēja dzimšanas. Ievērojamais latviešu karavīrs dzimis Alūksnē, namsaimnieka Georga Kalēja piecu bērnu ģimenē. Pēc pamatizglītības iegūšanas viņš izvēlas apgūt tolaik starp latviešiem populāro skolotāja profesiju, un 1895. gadā beidz Pleskavas skolotāju semināru. Darba gaitas uzsāk Ikšķilē, pēc tam strādā Bolderājā. Tieši plašās svešvalodu (franču, vācu un angļu valoda) zināšanas vēlāk viņam palīdzēja dienesta karjeras veidošanā.

Izšķīries par virsnieka profesijas izvēli, A. Kalējs 1902. gada vasarā sekmīgi nokārtoja iestājpārbaudījumus un septembrī uzsāka mācības Tiflisas kājnieku junkurskolā, kuru kā sekmju ziņā 22. no kopumā 139 jauniešiem virsniekiem beidza pēc nepilniem trīs gadiem — 1905. gada aprīļa beigās. Kopā ar viņu junkurskolu beidza vēl trīs latviešu jaunekļi — Pēteris Avens (sekmju ziņā 31., dienējis Somijas strēlnieku, bet kara laikā latviešu strēlnieku daļās, ieguvis apakšpulķveža pakāpi, komandējis divīziju un bijis armijas komandiera palīgs Sarkanajā armijā, pēc atgriešanās Latvijā — aizsargu pulka komandiera palīgs); Vilis Kevej-Gudže (44., pēc junkurskolas brīvprātīgi piedalījies karā ar Japānu, ieguvis štābkapteiņa pakāpi, no 1914. gada augusta vācu gūstā, vēlāk — Latvijas armijas kapteinis) un Ādolfs Lūdzenieks (133., kritis 1914. gada oktobrī, štābkapteinis).

Laiks, kad A. Kalējs beidza junkurskolu, bija sarežģīts — pilnā sparā ritēja Krievijas karš ar Japānu (tieši tāpēc 1905. gada izlaidums notika nevis augustā kā parasti, bet paātrināti — jau aprīlī). Savukārt valsts iekšienē plosījās revolūcija, un tās apslāpēšanā varasiestādes bija spiestas iesaistīt ne tikai Iekšlietu ministrijas spēkus, bet arī armijas daļas. Īpaši sarežģīta situācija bija A. Kalēja dzimtajā Latvijā, kurp dienestā nokļūt vēlējās gandrīz ikkatrs karaskolu beigušais latvietis. A. Kalējam dienesta vietu izvēlēties ļāva labās sekmes. Jaunais podporučiks pēc īsa atvaļinājuma ieradās Jelgavā izvietotajā 114. Novotoržskas kājnieku pulkā un uzsāka savu virsnieka dienestu kā pulka 4. bataljona adjutants un

ieroču pārzinis. Šis pulks virsnieku sastāva ziņā bija viens no latviskākajiem visā impērijas armijā.

Tomēr 1907. gadā podporučiks Aleksandrs Kalējs lūdza uz gadu viņu piekomandēt 15. grenadieru pulkam Tiflisā (tag. Tbilisi Gruzijā) Aizkaukāzā, kur viņš bija mācījies junkurskolā. Kopumā grenadieru pulki kājnieku karaspēka kategorijā prestiža un līdz ar to arī virsnieku dienesta karjeras iespēju ziņā tika augstāk vērtēti par parastajiem kājnieku un strēlnieku pulkiem, un latviešu izcelsmes virsnieku tajos bija ļoti maz. 1908. gada augustā A. Kalējs tika paaugstināts par poručiku, un, paejot noteiktajam laikam, viņš iesniedza lūgumu par oficiālu pārvietošanu. Grenadieru pulka virsnieki minēto pāriešanu akceptēja (tas bija obligāts priekšnoteikums pārcelšanai uz šīs kategorijas vienību). Turpmākais dienests noritēja Aizkaukāzā. No 1909. gada maija līdz decembrim Kaukāza grenadieru divīzijas štāba administratīvās daļas vecākā adjutanta slimības laikā A. Kalējs pildīja viņa pienākumus, tādējādi iepazīstoties ar štāba darbu. Savukārt laikā no 1910. gada maija līdz septembrim viņš 5. rotas sastāvā tika komandēts pildīt apsardzības dienestu uz Persijas robežas Delagardu postenī, bet no tā paša gada oktobra bija pulka mācību komandas vada komandieris (no 1912. gada — štābkapteinis).

Jaunā virsnieka spējas apliecināja arī apstākļi, ka 1914. gada martā A. Kalējs sagatavojās un sekmīgi nokārtoja Nikolaja Ģenerālštāba akadēmijas iestājek sāmenu pirmo kārtu Kaukāza kara apgabala štābā. Atlika vasarā nokārtot otro kārtu akadēmijā Pēterburgā, kam tika dots laiks, piešķirot atvaļinājumu no dienesta mācībām. Taču vasarā sākās «Lielais karš». Līdz ar vispārējās mobilizācijas izsludināšanu A. Kalējs 1.—20. augustā tika piekomandēts Tiflisas apriņķa kara priekšnieka pārvaldei kā jauniešaukto uzņemšanas komisijas loceklis. Pēc tam saskaņā ar mobilizācijas plānu kā mācību komandas virsniekam A. Kalējam bija jābūt iedalītam jaunformējamajā 117. rezerves bataljonā par rotas komandieri, taču pēc paša izteiktās vēlēšanās viņš tika atstāts pulkā un augusta beigās tā 9. rotas sastāvā devās uz fronti Austrumprūsijā. Septembra sākumā sekoja kaujas Suvalku virzienā un to apkārtnē. Oktobrī viņam bija jāuzņemas rotas komandēšana, sekoja dalība smagajās kaujās Austrumprūsijā, atkāpšanās

no tās un ciņas frontes Varšavas iecirknī, pie Sohačevas (Polijā). 1914. gada 12. decembrī, vācu karaspēkam ielencot visu Krievijas karaspēka kaujas sektoru, A. Kalējs tika kontuzēts un visa bataljona sastāvā krita gūstā. Tādējādi atšķirībā no daudziem citiem virsniekiem A. Kalējam gāja secen paaugstinājumi un apbalvojumi, kādus saņēma citi virsnieki. Šajā laikā pavēlniecība izsludināja Svētās Annas IV šķiras un Svētā Staņislava III šķiras ordeņa ar šķēpiem piešķiršanu A. Kalējam par 1914. gada kaujās parādīto varonību.

Izklūt no gūstekņu nometnēm un atgriezies dzimtenē tūkstošiem tajās esošie latviešu karavīri varēja tikai pēc kara nobeiguma, revolūcijas sākuma un impērijas sabrukuma Vācijā. 1918. gada 30. novembrī A. Kalējs atgriezās Alūksnē un apmetās pie vecākiem. Sekoja īsa padomju varas periods, reģistrēšana Latvijas PSR Malienas kara nodaļā, paredzot iesaukšanu boļševiku armijā, kaujas par Alūksni 1919. gada sākumā, pilsētu atbrīvojot Igaunijas armijas somu vienībai, tad (no 22. marta) — dažu mēnešu darbs par svešvalodu skolotāju vietējā pareizticīgo draudzes skolā. 31. maijā A. Kalējs brīvprātīgi pieteicās dienestā Ziemeļlatvijas brigādē, bet jūnijā tika iedalīts par rotas komandieri, pēc tam — par bataljona komandiera palīgu Ziemeļlatvijas rezerves bataljonā. Augustā, jau apvienotajā Latvijas armijā, to pārformēja par 6. Rīgas

kājnieku pulku, un kapteinis A. Kalējs ieņēma pulka komandiera amatu. Rudenī pulks no pirmās dienas piedalījās kaujās ar Bermonta spēkiem. Ar Lāčplēša Kara ordeņa III šķiru A. Kalējs tika apbalvots par to, ka 1919. gada 4. novembrī kaujā ar Bermonta spēkiem pie Dammes, Annīnmuizas un Zolitūdes, kad ienaidnieka uguns iznīcināja visas sakaru līnijas starp pulka štābu un vienībām, neraugoties uz nikno lielgabalu, ložmetēju un šauteņu uguni, viņš atjaunoja sakarus, koriģēja uguni un pilnīgi nodrošināja pulka kaujas līniju.

1919. gada 22. decembrī A. Kalējs tika pārcelts uz Armijas virspavēlnieka štāba Inspekcijas daļu, bet, sākoties uzbrukumam Latgales frontē, 1920. gada 4. janvārī — iecelts par Operatīvās daļas Operatīvās nodaļas priekšnieka palīgu, uzdodot viņam pildīt tās priekšnieka pienākumus. Martā viņš tika paaugstināts par pulkvedi — leitnantu un iecelts ārkārtīgi atbildīgajā 13. Tukuma kājnieku pulka komandiera amatā (1919. gada vasarā reformēto vācu landesvēru iekļāva Latvijas armijā kā vācu zemessargus britu pulkvežleitnanta Herolda Aleksandra vadībā, kurus 1920. gada martā pārdēvēja par Tukuma pulku). Stāvoklis bija sarežģīts, jo vācu virsnieki notikušo uztvēra kā savu tiesību un zināmas autonomijas ierobežojumu Latvijas armijā. Taču A. Kalējam pakāpeniski izdevās iegūt autoritāti un sekmīgi vadīt vienu no kaujasspējīgākajiem Latvijas armijas pulkiem atlikušajās cīņās Latgales frontē un arī pēc Neatkarības kara noslēguma, vienībai atrodoties Ludzā. Pats A. Kalējs vēlāk rakstīja: «Latgales atbrīvošanā [...] krietnu lomu spēlējušas [...] arī mūsu vācu zemessargu vienības, kas pēc Cēsu un Bermonta kaujām bij pa daļai kristalizējušās no tiem elementiem, kas Latvijai nebij labvēlīgi noskaņoti. Tad, kad šīm zemessargu vienībām bij pilnīgi jāpārformējas un jāpieņem viena mūsu pulka nosaukums, viņas vēl iztīrījās no naidīgiem elementiem un palika tikai tie karavīri, kas savus likteņus gribēja tālāki saistīt ar mūsu nacionālās armijas likteni.»

Pēc 13. Tukuma pulka izformēšanas 1922. gadā A. Kalējs tika iecelts par 4. Valmieras kājnieku pulka komandieri un uzreiz nosūtīts uz vecāko virsnieku kursiem Francijā. Pēc to noklausīšanās A. Kalējs 1922. gada rudenī tika iecelts par Vecāko virsnieku kursu priekšnieku, 1923. gadā — par Kara skolas priekšnieku, paaugstinot pulkveža pakāpē. Savukārt 1924.—1926. gadā viņš mācījās un sekmīgi beidza Francijas Kara akadēmiju. Kopš 1926. gada beigām viņš bija Armijas komandiera štāba Apmācības daļas, bet no 1927. gada novembra — Armijas komandiera štāba priekšnieks un tika paaugstināts par ģenerāli. Pēc Armijas

komandiera štāba un Galvenā štāba apvienošanas vienotā Armijas štābā 1929. gadā A. Kalējs kļuva tā priekšnieks.

Kā teicams svešvalodu pratējs A. Kalējs bieži tika komandēts uz ārzemēm, piemēram, 1930. gada pavasarī uz Beļģiju — «sevišķa uzdevuma izpildei», vasarā — uz Somiju, 1931. gada augustā un 1933. gada jūnijā — uz Igauniju. Savukārt 1932. gada 29. janvārī Ministru kabinets iecēla A. Kalēju par valsts delegācijas locekli Atbruņošanās konferencē Ženēvā, kur viņš ar pārtraukumu strādāja līdz jūnijam. Zviedrijas karaļa vizītes laikā 1929. gadā viņu piekomandēja pavadīt Valsts prezidentu oficiālajos pasākumos. Minētie pienākumi prasīja ievērojamu laiku, un 1931. gada atestācijā armijas komandieris Mārtiņš Peniķis pat atzīmēja: «Plašās pazišanās diplomātu un sabiedriskās aprindās atņēma pārāk daudz laika.» Ģenerālis tiešām darbojās arī daudzās sabiedriskajās organizācijās, bija arī Latvijas Olimpiskās komitejas loceklis, Armijas zirgu sporta kluba goda biedrs,

studentu korporācijas «Vendia» goda filistrs un vēl vairāku organizāciju biedrs. Viņš bija 1929. gadā izdotās grāmatas «Mūsu armija tapšanā, valsts izcīnīšanā un tagadējos sasniegumos» galvenais redaktors. Ģenerālim nebija ģimenes, tikai brāļi un māsa (brāļi Arturs un Konstantīns pēc Otrā pasaules kara dzīvoja ASV, bet māsa — Latvijā).

Pagājušā gadsimta 30. gadu vidū bija gaidāma A. Kalēja atvaļināšana no karadienesta sakarā ar maksimāli pieļaujamā vecuma sasniegšanu. Runāja, ka viņš varētu tikt nodarbināts augstā amatā valsts diplomātiskajā dienestā. Neskaitot Latvijas apbalvojumus, ģenerālim bija piešķirti arī Beļģijas, Čehoslovākijas, Francijas, Igaunijas, Polijas, Somijas un Zviedrijas ordeņi.

1934. gada sākumā A. Kalējs devās ārstēties uz Rīgas kara slimnīcu, kur 14. februārī negaidīti nomira ar infarktu. Svinīgi izvadīts no Rīgas Doma baznīcas, viņš tika apbedīts dzimtas kapos Alūksnē — tagadējā Latvijas Nacionālo bruņoto spēku Kājnieku skolas dislokācijas vietā.

Jauns pētījums par Salaspils nometni

«Šajā pētījumā veikta faktu noskaidrošana nav faktu relativizēšana vai falsificēšana, bet patiesības uzzināšana, kas ir svarīga gan Salaspils nometnes vēstures atspoguļošanā Latvijas un ārzemju akadēmiskajā vidē un publiskajā telpā, gan nacionālsociālistiskā režīma noziedzīgās sistēmas izpētē.» — tā nupat iznākušās grāmatas «Aiz šiem vārtiem vaid zeme. Salaspils nometne 1941—1944» secinājumos raksta tās autori vēsturnieki Kārlis Kangeris, Uldis Neiburgs un Rudīte Vīksne. Jaunais izdevums ir šo autoru kopdarbs. Grāmatā aplūkots tēma ir aktuāla un, ja tā varētu teikt, politiski karsta. Kopš Otrā pasaules kara beigām par nacistiskās Vācijas okupācijas laikā ierīkoto un darbojošos Salaspils nometni ir pausti dažādi viedokļi. Ilgus gadus dominējošais bija Padomju Savienībā izplatītais uzskats jeb mīts, ka Salaspils bijusi «nāves nometne», kurā iznīcināti pāri par 50 000 vai arī pat 100 000 padomju pilsoņu.

Izdomātie stāsti par Salaspils «nāves nometni» izdarītajiem nacistu briesmu darbiem padomju pilsoņu ideoloģiskās apstrādes shēmā iederējās ļoti labi. Padomju laika skolu audzēkņi noteikti atceras, ka vismaz reizi gadā Salaspils memoriālu spiestā kārtā bija jāapmeklē katrai klasei. Vairākkārt izdoto grāmatu par Salaspils «nāves nometni» dāvināja arī skolu olimpiāžu uzvarētājiem, darba pirmirindniekiem un labākajiem kolhozniekiem. Nesen kāda radnieka lauku mājas bēniņos atradu šo padomjlaika vēsturisko dezinformāciju speciālistu sadzejoto «sēdevru» ar ierakstu «Mūsu mīļajai tantei viņas 50 gadu jubilejā». Lasīt šo grāmatu emocionāli nenoturīgiem cilvēkiem diez vai būtu ieteicams: hitleriešu ārstu medicīniskie eksperimenti, asins ņemšana maziem bērniem, masveidīgas ekzekūcijas, mūžīgi kūpošie nometnes krematorijas skursteņi — viss bija itin krāšņi un detalizēti aprakstīts. Turklāt ar katru jaunu izdevumu pieauga Salaspils nometnes upuru skaits, proti, grāmatā pie nogalināto skaita parādījās jauna nulle... Komunistiskās ideoloģijas sludinātājiem bija izdevīgi uzturēt mītu par «Latvijas Osvencimu».

Jaunais pētījums ir pirmais mēģinājums uz šo neapšaubāmi traģisko mūsu vēstures lappusi palūkoties ar objektīvu skatu, turklāt tā autori nekādā veidā nemazina šīs nometnes lomu un vietu nacistiskās Vācijas represīvajā sistēmā un nemēģina noliegt šī režīma pastrādātos noziegumus pret cilvēci, konkrēti — pret okupētās Latvijas teritorijas iedzīvotājiem. Kā uzsvēr pētījuma autori, par Salaspils nometni nav saglabājis daudz dokumentu, bet šis ir mēģinājums tos apkopot un analizēt. Pie šī darba K. Kangeris, U. Neiburgs un R. Vīksne strādājuši desmit gadus.

Grāmatas iznākšana izraisīja visdažādāko reakciju: mūsu valstī mēģinājums objektīvi palūkoties uz Salaspils nometni un tajā notikušo visumā ir uztverts pozitīvi gan vēsturnieku akadēmiskajās aprindās, gan vēstures interesentu vidū. Kaimiņvalstī Krievijā vismaz publiski redzamā reakcija bija prognozējama: daži odiozi sabiedriskie un politiskie darboņi par grāmatu, kuru nemaz nebija redzējuši un, visticamāk, arī netaisīšies ne lasīt, ne kaut vai rokās paturēt, izteicās kā par kārtējo mēģinājumu «pārrakstīt vēsturi fašistiskā garā», neaizmirstot pieminēt «nacisma hidru, kas Latvijā kārtējo reizi paceļ galvu». Daži pat savos komentāros grāmatas autoriem piesolīja sadedzināšanu krematorijas krāsnīs. Ācīmdredzot grāmatas autori savu uzdevumu ir sasnieguši, jo sabiedrību grāmata neatstāj vienaldzīgu.

Sagatavojis Juris Ciganovs, Dr. hist.

PULKVEDIS KRIŠS ĶŪĶIS

(1874—1945)

Kad pārlopojam pagājušā gadsimta divdesmito gadu Latvijas presi, Kriša Ķūķa vārds tajā atrodams bieži. Nav daudz Latvijas armijas virsnieku, kas tā laika rakstos minēti gan pozitīvā, gan negatīvā nozīmē.

Dzimis 1874. gada 28. janvārī Padūrē. Pirmo izglītību guvis vietējā Padures skolā. 1895. gadā iesaukts armijā pēc tā sauktās ložu vilkšanas sistēmas. Palicis virsdienestā un piecos gados iepazinies visas karavīra grūtības, nodienot no ierindnieka līdz seržantam. 1900. gadā iestājies Odesas kara skolā. Skolu beidzis 1902. gadā un sācis dienēt kādā no Sibīrijas pulkiem. Krievu—japāņu karā piedalījies jau kā rotas komandieris. Pēc kara — pulka ložmetēju rotas komandieris un ieroču pārzinis. Pirmajā pasaules karā piedalījies no pirmās dienas, vairākkārt ievainots, par varonību apbalvots ar vairākiem Krievijas ordeņiem. 1916. gadā ievainots un kritis gūstā, no kura atbrīvots 1919. gadā. Tajā pašā gadā atgriezies Latvijā un iestājies tās armijā.

Latvijā K. Ķūķis no armijas vadības saņēma uzdevumu formēt 12. Bauskas kājnieku pulku. To viņš izdarīja un kopā ar pulku cīnījās Latgales frontē. Par kaujas nopelniem šajās cīņās apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni. Iestājoties miera laikam, K. Ķūķis iecelts par Kurzemes divīzijas komandieri un Liepājas garnizona priekšnieku. It kā ļoti vienkārši un parasti, kā daudziem Latvijas virsniekiem: dzimis, mācījies, karojis, apbalvots, komandējis utt. Tomēr Kriša Ķūķa liktenis izveidojās citādi.

Ar iecelšanu par divīzijas komandieri, kuras štābs atradās Liepājā, K. Ķūķis iznāca

uz Latvijas pēckara militārās un politiskās vēstures skatuves. Viņa laikabiedru mūsu vidū vairs nav. Ir tikai publikācijas presē, kā arī vairākas brošūras, kuras sarakstījis pats pulkvedis un viņa laikabiedri. Piemēram, 1924. gadā Mednieka sarakstītā un izdotā brošūra «Pulkveža Ķūķa lieta». Visus šos materiālus kritiski caurlūkojot, diez vai būs iespējams precīzi un neklūdīgi izvērtēt pulkveža darbību Liepājā no 1921. līdz 1924. gadam, jo mūs šķir liels laika posms.

Jā, K. Ķūķis bija nacionāli domājošs virsnieks, kurš ar sirdi un dvēseli ticēja 1918. gada 18. novembra Latvijai. Viņa devīze bija: «Visu par Latviju!» Viņš sekoja savai devīzei ne tikai vārdos, bet arī darbos. Liepājas garnizonā viņš centās ieviest nacionālo garu. Ar šo rīcību K. Ķūķis iemantoja daudz pretinieku un savai darbībai — pret darbību demokrātijas vārdā, kas beidzās ar viņa atcelšanu no amata. Tajos gados Liepāju dēvēja par «sarkano Liepāju», jo jau no gadsimta sākuma tur notika demonstrācijas, streiki, kas mudināja uz pastāvošās iekārtas gāšanu, ekonomikas graušanu. Arī 1921. gadā valsts varas pretspēki, izmantojot demokrātiskās tiesības, Liepājas elektrostacijā organizēja streiku. Apstājās visas Liepājas rūpnīcas, jo to mašīnu dzinējs bija elektroenerģija. Liepāja tolaik bija otra lielākā rūpnīcu pilsēta. Netika ražota produkcija, valsts kasē neienāca nauda. Bija 1921. gads, kaut gan tikai 1920. gadā bija iestājies ilgi gaidītais miers. Bija jau ņemti pirmie sakari ar ārzemēm, uz kuriem sūtīja Latvijas ražojumus. Un pēkšņi Liepāja pārtraukusi ražošanu, satricināti visas valsts ekonomiskie

Pulkvedis Krišs Ķūķis. 20. gs. 20. gadu sākums.

pamati. Ko darīt? Streikotāji, savu vadoņu mudināti, bija nepielūdzami. Pulkvedis Ķūķis nosūtīja darbā uz elektrostaciju karēivjus virsnieku vadībā no Liepājas garnizona. Elektrostacija atsāka ražot strāvu, un rūpnīcas varēja turpināt darbu. Pēc laika atgriezās darbā elektrostacijas personāls. Izmantodami iegūto pieredzi, streiku vadoņi uzsāka jaunu, nu jau plašāku streiku — šoreiz ostā. Atkal K. Ķūķis sūtīja savu garnizonu palīgā ostai, jo saprata, ka par neizkrautiem vai neiekrautiem kuģiem jāmaksā soda nauda, bet valsts nav tik bagāta, lai naudu sētu vējā. Turklāt strādnieki streika laikā nepelnīja un viņiem bija jādzīvo no vadoņu runām un dāsnajiem solījumiem. Streiki turpinājās no 1921. līdz 1924. gadam, bet pulkvedim bija tikai viena doma — jebkādos apstākļos jāglābj Latvijas ekonomika. Streiki tika rīkoti ostā, uz dzelzceļa, pastā un citur, un vienmēr pulkvedis atrisināja streiku jautājumu valstiski, pretēji citādi domājošo iecerēm. Tas radīja nelabvēlīgu attieksmi pret pulkvedi, jo citādi domājošie gan cīnījās par demokrātiju, bet tajā pašā laikā tik grūtajā valsts situācijā grāva tās ekonomiku. Pulkvedis Ķūķis pats «Brīvās Zemes» 1924. gada 8. marta numurā rakstīja: «Karavīri ir savas Tēvijas sargi, un, ja nu Tēvijai draud briesmas no ekonomijas puses, tad karavīru pienākums ir šīs briesmas novērst. Liepājas garnizona karavīri to ir izpildījuši, par to izpelnījušies pilsoņu atzinību. Liepājas garnizona devīze arvien ir bijusi «Visu par Latviju!», un es ticu, ka viņa paliks arī uz priekšu.»

Tāda bija reālā situācija Liepājā un Liepājas garnizonā no 1921. līdz 1924. gadam. Kā jau tādos gadījumos, arī šajā tika meklētas

Pulkvedis K. Ķūķis pirms atvaļināšanās no dienesta. 1924. gada marts.

un atrastas vājās puses. Pulkvedim pārmeta jaukšanos politikā, viena politiskā virziena aizstāvēšanu. Vai viņš toreiz domāja valstiski? Varbūt vajadzēja ļaut tukšot jau tā tukšo valsts kasi, graut prestižu citu valstu tirgotāju acīs, dzīvot bez elektrības? Kas to šobrīd spēš pareizi novērtēt?

Tika panākta K. Ķūķa atstādināšana, un 1924. gada 29. februārī viņš rakstīja savu pēdējo pavēli Liepājas garnizonam sakarā ar pārcelšanos uz Rīgu (kara padomi, dienesta labā). Toreizējais kara ministrs pulkvežleitnants Birkenšteins pārmeta K. Ķūķim pavēļu nepildīšanu, iekaukšanos partiju politikā dzīvē, tāpēc dienesta labā viņš tika pārcelts uz Rīgu. Tāda bija oficiālā versija. Bet patiesībā? Laiks ir pagājis. Vienu gan var

teikt — pulkvedis bija vīrs ar skaidriem uzskatiem, par kuriem nekad nav kaunējies, ar kuriem dzīvojis un strādājis. Viņš atteicās no piedāvātā amata Rīgā un aizgāja dzīvot uz savu saimniecību Padures «Vindolās».

Pulkveža Ķūķa laikā Liepājas garnizons bija izglītības centrs, kurā karavīri varēja iegūt pamatzglītību, tur tika lasītas lekcijas par Latvijas vēsturi, politiku, rādīts kino. Augstā līmenī bija karavīru militārās zināšanas un iemaņas. To apliecināja teicamie novērtējumi armijas manevros un sacīkstēs kara mākslā.

1925. gadā K. Ķūķis tika ievēlēts par deputātu otrajā Saeimā no Nacionālās apvienības. Pēc deputāta pilnvaru beigām viņš atgriezās savās «Vindolās» un turpināja

saimniekot, politikā nejaucoties. Pienāca 1940. gads, saimniecību nacionalizēja. Pašu saimnieku represijas neskāra.

1941. gadā pēc valsts varas maiņas K. Ķūķis atgriezās «Vindolās». 1945. gada 18. februāra vakars 70 gadus vecajam vīrs niekam kļuva liktenīgs. Mājās ienāca ļaudis, kuri teicās esam «Sarkanās bultas» (padomju partizānu vienība) pārstāvji, un paņēma pulkvedi līdzi. Vecais vīrs, jaunu paredzēdams, esot teicis ienācējiem: «Šaujiet mani tepat sētā, zem maniem svētozoliem!» Tomēr grupas vadītājs noraidījis varbūtību, ka ar pulkvedi varētu notikt kas ļauns, un mierinājis, ka saimnieks drīz atgriezīsies, jo viņiem neesot vajadzīga viņa dzīvība. Tā pulkvedis aizgājis uz neatgriešanos. Tikai 13. aprīlī tika atrastas viņa mirstīgās atliekas, kas liecināja, ka vecais karavīrs nav miris dabiskā nāvē. Nav miris arī tādā nāvē, kā mirst karavīri. Par notikušo oficiālā padomju prese klusēja. Pēc kara klīda nostāsti par kaut kādu tribunālu, kas tiesājis sev nevēlamās personas. Vai tā bija, un kas tādu tribunālu pilnvaroja?

Krišam Ķūķim bija iespēja aizbraukt no Latvijas, kad tuvojās spēks, pret kuru viņš kādreiz bija karojis. Bet viņš palika, jo uzskatīja, ka tas ir viņa, karavīra, pienākums.

Kurzemes divīzijas karavīri parādē. Liepāja, 1922. gada 18. novembris. Ierindas priekšgalā jāp Kurzemes divīzijas komandieris pulkvedis Krišs Ķūķis.

Sagatavojis **Gunārs Kušķis**.
Foto — no Latvijas Kara muzeja krājuma.

Latvijas Kara muzejs izdevis Pirmā pasaules kara atklātņu katalogu

Latvijas Kara muzeja krājumā ir vairāk nekā 1000 atklātņu, no kurām lielākā daļa attiecas uz Pirmā pasaules kara laiku. Ap 500 kolekcijas atklātņu izdotas Pirmā pasaules kara laikā. Muzeja filokartijas kolekcija sākusi veidoties jau starpkaru periodā. Tieši Pirmā pasaules kara atklātņu daudzums kolekcijā ir vislielākais.

Pirmā pasaules kara laikā atklātnes bija gan saziņas līdzeklis, gan arī domu un ideju paudējas, karojošās valstis tās izmantoja savas propagandas paaugstināšanai. Kaut arī lielākā daļa atklātņu aktīvi atbalsta savu valsti, pauž karojošo valstu ideoloģiju vai vismaz nav ar to pretrunā, ir arī opozicionāras atklātnes, kas nosoda karu, nemaz nerunājot par atklātnēm, kas izdotas pēc 1917. gada Februāra revolūcijas Krievijā. Atklātnes zīmējuši pazīstami latviešu mākslinieki — Eduards Brencēns, Jānis Dreslers, Janis Rozentāls, Jānis Roberts Tilbergs, Rihards Zariņš.

Katalogā ietvertas 280 atklātnes (to averse), kas atlasītas pēc principa, lai pēc iespējas plašāk atspoguļotu

kolekcijā esošo atklātņu daudzveidību gan tematikas, gan valstu ziņā. Uzsvērtā Latvijas teritorijā izdoto un Latvijas teritorijai veltīto atklātņu daudzveidība. Katalogā iespējams atklātnes iedalīt pēc vairākiem kritērijiem. Pirmais iedalījums ir pēc karojošām pusēm. Parādītas Trejsabiedrības (jeb Antantes) un tās sabiedrotajās valstīs — Krievijas impērijā, Francijā, Itālijā, Japānā un Lielbritānijā — izdotās atklātnes (šo atklātņu muzeja kolekcijā no Pirmā pasaules kara laikā izdotajām atklātnēm ir visvairāk), kā arī Trejsavienības valstīs jeb Centrālvalstīs (Vācijas impērijā un Austroungārijā, jo trešā savienības valsts Itālija 1915. gada maijā iesaistījās karā Antantes pusē) izdotās atklātnes.

Atklātnes sīkāk iedalītas dažādās tematiskās grupās: karojošās valstis; karavīri un karadarbība; latviešu strēlnieki; civiliedzīvotāji kara laikā; ievērojami notikumi; sabiedriski politiski idejiskās atklātnes; sadzīvības atklātnes; karikatūras par pretinieku, neitrālām valstīm un iekšpolitisko dzīvi; citas atklātnes ar kara laika īpatnībām; Latvija Vācijas okupācijas laikā. Atsevišķa grupa ir dažādā tehnikā pašdarinātās atklātnes.

Sagatavojis **Juris Ciganovs**.

Izraidīto ceļš — Sibīrija

1940. gada vasarā trīs Baltijas neatkarīgās valstis: Lietuvu, Latviju un Igauniju okupēja padomju karaspēks. Jau drīz vien pēc militārās okupācijas sekoja šo valstu aneksija un inkorporācija Padomju Savienībā. Jaunā padomju vara gandrīz uzreiz pēc okupācijas sākuma sāka izrēķināties ar sev nevēlamajiem vēl nesen neatkarīgo valstu pilsoņiem. Padomju pirmā okupācijas gada represijas savu kulmināciju sasniedza 1941. gada 14. jūnijā, kad vienā naktī no Latvijas izsūtīti 15 424 cilvēki, kurus ieslodzīja padomju koncentrācijas nometnēs Sibīrijā un Tālajos Austrumos. Šogad šim notikumam aprit 75 gadi.

Edmunds Vītols,

NBS rezerves kapteinis

Diezgan ilgi apsvēru, vai drīkstu un vai vajag šo vēstījumu darīt zināmu plašākai sabiedrībai. Tas ir manas vecmāmiņas vai, kā mēs, mazbērni, viņu saucām, omammas skarba dzīvesstāsts, kas apkopots no viņas pierakstiem, kuri tapuši pagājušā gadsimta deviņdesmito gadu sākumā. Mūža norietā, kad sliktās veselības dēļ vecmāmiņa vairs nespēja aktīvi piedalīties ikdienas darbos un bija savu bērnu aprūpē, parādījās brīvs laiks, ko varēja veltīt sev, un viņa gremdējās atmiņās. Viņa sāka izvērtēt notikumus, meklēt atbildes uz jautājumu, kāpēc cilvēku dzīvē ir tik daudz ciešanu. Viņas atskaites punkts bija pašas pieredze, traģēdija, kas izjauca dzīves rītējumu, izpostīja viņas jaunību, ģimeni, Dzimteni, iedragāja ticību taisnībai un Dievam. Šī nelaime skāra daudzus jo daudzus, melnā nakts tumsā tā spēji piekļāvēja pie mājas durvīm un izrāva cilvēkus no ierastās vides, šķīra vīrus un sievas, vecākus un bērnus, šķīra no Dzimtenes.

Savu ieceri apkopot vecmāmiņas pierakstus publicēšanai es saskaņoju ar savu mammu un viņas brāli — omammas bērniem, kas abi arī ir represētie, jo piedzimuši izsūtījumā. Viņi deva man savu svētību, sakot, ka šis vēstījums sasniegs cilvēku sirdis un ka noteikti būs arī tādi, kas sapratīs visu no pusvārda, jo paustajos notikumos ieraudzīs arī sevi.

Esmu tik pateicīga dēlam Albertam, ka viņš man iedeva magnetofonu. Ierakstīju to mūziku, kas man patīk. Patīk arī jautra mūzika, tomēr vairāk mīlu skumjas melodijas. Vispār nevaru saprast, kāpēc man visu laiku ir skumji? Bieži apraudos, pati nezinu, par ko. Kaut kas no sirds laužas ārā. Varu teikt,

ka man pašreiz ir viss. Ir jumts virs galvas, siltums, bērni un mazbērni, esmu paēdusi, man pat ir šokolādes konfektes pie gultas. Man tās ļoti garšo. Lai gan tagad arī neesot viegli laiki [1992]. Bet vienmēr jau nevar būt viss labi. Ir visādi laiki bijuši. Dēls Alberts un meita Irmiņa ļoti rūpējas par mani.

Visu dzīvi taču nevar nodzīvot gaiši un laimīgi, un to sliktu jau vairāk ievēro nekā labo. Atminos, kad 1940. gadā ienāca sarkanie, papus teica, ka divas reizes viņam izdevies izmukt no tiem slepkavām. Trešo reizi nepaveicās. Cik atminos no mammas stāstījuma, tad divi pirmie bērniņi viņai nomiruši. Viens dažu mēnešu vecumā, bet otrs bijis ap gadiņu vecs. Es iedomājos, kādi pārdzīvojumi viņai bija. Tad [1917] piedzima mans vecākais brālis — Aleksandrs. Kad sākās revolūcija, papus aizgājis karot Kolčaka armijā — tā laikam bija pirmā reize, kad viņš izvairījās no bolševikiem.

1921. gadā man bija daži mēneši un manējie muka uz Latviju. Mamma vēl stāstīja, ka tikuši līdz Ļeņingradai. Tur naktī gulējuši stacijā, bet papus sēdējis, kamēr visi gulējām, un ar koku atgaiņājis žurkas. Tad vēl mamma stāstīja, kā nopirkusi pienu mums bērniem, bet, kad tas piens nostāvējies, tad tur mazāk nekā puse bijis ūdens, bet burkas dibenā — kaut kādi biezumi.

Pāri Latvijas robežai braukuši ar pajūgu cauri mežiem. Visu laiku baidījās, ka mēs,

mazie, nesāktu brēkt, jo tad varētu kāds izdzirdēt un mūs aizturētu. Tomēr laimīgi tikuši līdz tēvātēva mājām «Slikšāniem» Viesītes pagastā. Tā tad ir bijusi otrā veiksmīgā muktāšana no sarkanajiem. Kādu laiku nodzīvojam laukos. Vēlāk papus sāka strādāt Daugavpils bankā, pēc tam Ludzā, bet tad viņu pārcēla uz Tukuma banku [1926. gadā]. Tā nu līdz tam nelaimīgajam 1941. gadam dzīvojam labi, normāli. Bet kas tad tas par laiku priekš cilvēka dzīves — divdesmit gadus normāli dzīvot? Ar to arī viss ģimenei beidzās.

1941. gada 14. jūnija naktī pulksten trijos ar skaļu klauvējenu pie durvīm mūs pamodināja «nelūgtie viesi». Tieši tobrīd sapņoju, ka sežu vagona tamburā, stūrī uz grīdas, un katrā pusē man stāv zaldāts ar šauteni. Un te nu tie bija — viens karavīrs, viens virsnieks un viens privātais — pavecs lauku vīrs vadmalas vāmzī. Lika salasīt mantiņas, ko ņemt līdzi. Uzreiz pieteica, ka papum līdzi ņemamās mantas jāliek atsevišķi. Atceros, ka piegāju pie skapja kaut ko paņemt, un čekistu virsnieks stāvēja man tieši aiz muguras. Pagriezies un dūsmās norautīju plecus. Tik tikko noturējos, lai neiesplautu viņam ģimī. Tai brīdī bailu nebija nemaz, bija tikai šausmīgs aizvainojums, bezpalīdzības sajūta un naidis. Visu, ko ņēma no skapja, gāza uz grīdas, un allaž sakārtotās istabas vidū bija izveidojusies drēbju un mantu kaudze. Mums toreiz bija mazs kaķēns, un tas tagad spēlējās pa šo mantu kaudzi. Atceros, ka brālis Edmunds gulēja blakus istabā, un mamma nezin kāpēc pārvilkā viņam segu pāri galvai, it kā bērnu vēl varētu glābt, paslēpt no nelaimes. Vecākajam brālim Aleksandram kāds bija pateicis, lai uz mājām šai naktī neiet, jo būs izvešana. Tā viņš izspruka no visa šā murga, un viņa dzīve aizgāja pa pilnīgi citu ceļu.

Virsnieks atļāva noiet pagrabā paņemt ēdamo. Mēs jau bijām dzirdējuši, ka no Polijas izsūta cilvēkus uz Padomiju, un mamma, kā bēdu nojauzdama, bija sagādājusi žāvētu

Pirmajā rindā otrā no labās puses — omammas māte Jūlija Vītola. Otrajā rindā pa vidu — omammas tēvs (papus) Krišs Vītols. 1931. gads, Tukums.

gaļu un sakausējusi sviestu, ko salējusi kan-niņās. To visu mums atļāva paņemt līdzī. Virsniēks mūs pat mierināja, ka mēs dzīvo-šot tāpat, tikai ārpus Latvijas robežām. Kad mūs izveda ārā no mājas un noslēdza visu, bija jau gaišs. Atcerējos, ka šajā steigā ka-ķēns bija palicis mājās. Sāku gauži raudāt, un virsniēks atļāva aiziet pēc kaķēna, to at-devām kaimiņam, kas arī bija pieaicināts šai pasākumā. Atceros, es ļoti raudāju. Papus noglaudīja man galvu un teica: «Ak, tu na-baga kukainīti!»

Uz staciju [Tukums 2] mūs veda or-maņa ratos, papum bija jābrauc mašīnā kopā ar čekistiem, kas brauca pa priekšu. Bija agrs rīts, ielas tukšas un klusas. Mājā uz ielas stūra dzīvoja zobārste, pie kuras mēs ārstējamies. Kad braucām garām, es pamanīju, ka viņa caur aizkara maliņu ska-tījās, kā mūs aizved.

Stacijā jau bija pulku tādu nelaimīgo kā mēs. Papum lika paņemt savu sainīti ar drē-bēm, un zaldāti viņu veda prom uz blakus stāvošo ešelonu. Pat lāga atvadīties neļāva, viņš tikai vairākas reizes atskatījās uz mammu un mums ar brāli. Mamma rau-dāja, es arī, bet brālis Edmunds isti nesa-prata, kas tagad notiek. Tā mēs savu papu nekad vairs neredzējām. Tie bija pēdējie mirkli, kad mūsu skatieni sastapās. Brālim Edmundam bija tikai 15 gadi, tāpēc viņu nepaņēma pie vīriešiem. Iekāpām lopu va-gonā, kur bija sataisīti plaukti divos stāvos. Vagonā bija tik mazs lodziņš, ka pa to pat bērns nevarētu izlist, tomēr — restes bija priekšā. Pie sienas pretim durvīm bija ierī-kota «tualetes» — uz cauruma grīdā bija uz-likta kaste. Nolēmām to «skaisto» vietu aizkārt ar segu. Kad stacijā pienāca vilciēni no Rīgas, mūs ieslēdza vagonos, aizbīdot un aizbultējot durvis. Vēlāk tās atkal atvēra. Nolemtos cilvēkus tik veda un veda klāt, šķīra vīriešus no ģimenēm un izvietoja ļau-dis tiem paredzētajos lopu vagonos. Asarās bija teju katrs otrais. Bērni bija neizpratnē par to, kas notiek, daudzi ar interesi lūkojās apkārt uz vilciēniem, uz bruņotajiem kara-vīriem un satrauktajiem pieaugušajiem va-gonos. Uz staciju atnāca skolas biedri. Pavisam klāt jau nelaida, bet pa gabalu va-rējām sasaukties un parunāt.

Pēc pāris dienām vajadzēja notikt manam izlaiduma vakaram ģimnāzijā. Vēlāk, kad at-griezās Latvijā, satiekot bijušos klases bied-rus, tie stāstīja, ka saņēmuši gatavības apliecības un visi aizgājuši projām, klaiņo-juši pa Tukuma ielām un nekādu balli nav svinējuši. No manas klases bijām četras meitenes, kas tika aizvestas šai dienā izsū-tījumā. Jā, kas to varēja zināt, ka pēc nedē-ļas sāksies karš. Pareizi izdarīja vecākaīs

brālis Aleksandrs, ka paklausīja draugu pa-domam un 13. jūnija vakarā nepārnāca mājās. Viņu būtu iebāzuši vilciēnā pie vīrie-šiem. Tiem vilciēniem maršruts bija tai pašā virzienā, tikai uz citu lēģeru vietām, kur tos jau gaidīja dzeloņdrāšu apjotas nometnes. Un toreiz jau arī bija tāda bērna domāšana. Pat iedomāties nevarēja, ka varētu nomukt kaut kur un pamest mammu vagonā. Tādas iespējas bija. Piemēram, brālis Edmunds gāja pēc ūdens vai uz stacijas bufeti kaut ko nopirkt. Gāja taču no katra vagona un gāja daudzi, viņu bars bija liels. Ja pamanītos, tad pazust šajā jūklī noteikti varētu.

Pirmais no kreisās — Alberts Širokovs (omammas dēls), ommamas māte Jūlija Vitola, omamma — Tatjana Vitola un Irma Širokova (omammas meita). 1961. gada jūnijs.

Atceros, ka sēdēju uz vagona grīdas pie durvīm, kājas leļā šūpojot, un sarunājos ar jaunpienācējiem. Šai brīdī pienāca kārtējais vilciēns no Rīgas, un kareivji taisīja durvis ciet vagoniem, arī mūsējam. Kad kareivis bīdīja durvis ciet, man uznāca dusmas, un es pēdējā brīdī paspēru kāju uz priekšu viņa virzienā, it kā gribētu viņam iespert. Vagona durvis aizcirtās, bet kareivis lamādamies at-grūda tās vaļā, ielēca mūsu vagonā un pār-skaities prasīja, kurš nupat bija pie durvīm. Kamēr viņš taisīja vaļā durvis, es paspēju uz-rausties uz mūsu augšējā plaukta, un mamma pārsēdza mani ar segu. Kareivis ār-dījās un blāva, ka viņš tūlīt nošausot to, kas viņam gribēja iespert. Visi bija pārbijušies, bet cieta klusu. «Ahraņņiks» lamādamies iz-lēca ārā un ar sparū aizgrūda vagona durvis.

Mūsu vilciēna sastāvs ceļā devās tikai naktī — tas mūs veda pretī «gaišajai nākot-nei dižajā Padomju Savienībā».

«Ceļojums» uz Sibīriju bija vienmuļš un ilgs. Visi bija ārkārtīgi nomākti, jo katrs gremdējās domās par to, kas viņu sagaida. Pa ceļam lielākajās stacijās vilciēns apstājās, lai varētu paņemt ūdeni vai kaut ko ēdamu.

Mums spaiņos nesa zupu un prosas bie-zputru. Zupai un biežputrai pa virsu peldēja kaut kāds sarkanbrūns eļļains šķidrums, bet to vienmēr nolējām nost. Joprojām atceros, cik šis «sarūpētais» ēdiens bija pretīgs. Jāteic, ka badu vēl nejutām, jo šis tas bija palicis no tā, ko bijām paņēmuši līdzī no mājām. Taču gadījās reizes, kad pārbraucieni bija ilgāki un pieturvietas retas. Tad gan gāja smagi, jo pietrūka ūdens, un mēs cietām slāpes. Šķērsojot kādu kalnainu apgabalu, šķiet, Urālos, vilciēnu apturēja neapdzīvotā vietā, lai mēs varētu padzerties. Izkāpuši no vago-niem, nevarējām saprast, kur tad lai padze-ras?! Mums norādīja uz peļķēm, kurās bija tumšs, brūns ūdens. Un mēs dzērām, jo slā-pes bija neciešamas, tā ka mute lipa ciet. Kad es tagad padomāju, tas ūdens laikam bija brūns no kalnos esošajiem minerāliem, tā ka netīrs vai kaitīgs tas nevarēja būt.

Galapunktā tikām tikai 1941. gada au-gusta sākumā. Nobraucām līdz Krasnojarskai, tur mūs izsēdināja no vilciēna un izmitināja kaut kādās barakās. Tās man nav palikušas at-miņā, bet atceros, ka līdz barakām bija jāiet pa diezgan augstām laipām. Baidījāmies ie-krist ūdenī, jo laipas stipri līgojās. Pēc pāris dienām mūs «nokrāva» lielā baržā uz Jeņi-sejas upes, un baržu vilka mazs kuģītis. No tā brauciena atceros tikai naktis, jo baržā at-radāmies tumsā visu laiku, un man sajuka, kad ir diēna un kad nakts. Gulēju dienā, bet nomodā biju naktī, jo visu laiku bija tikai tumsa un tumsa. Izsēdināja mūs Galaņinas ciematā Kazačinskas rajonā, tas atradās Je-ņisejas krastā. Izkravājāmies krastā, apsē-dāmies un nevarējām saprast, no kurienes tik daudz mazu mušiņu mums mācās virsū. Tās bija kā melns mākonis. Tās līda, kur tik spēja, acis, ausis, degunā, un trakākais bija tas, ka mušiņas koda. Atgaiņājoties pārgā-jām uz citu vietu, bet tur — tas pats. Tad mums paskaidroja, ka mušiņas ir visur un no tām pamukt nav iespējams.

Atceros, ka pirmā doma, izkāpjot no bar-žas krastā, visiem bija viēna — gribējās kartu-peļu, jo garajā ceļā mēs par tiem bieži prāto-jām. Tad nu daži gāja tos kartupeļus meklēt, un jaunākais brālītis Edmunds arī gāja kopā ar pārējiem. Visa brauciena laikā Edmunds bija tas, kas skrēja pēc ūdens un pēc pārtikas, viņš rūpējās par mums, cik nu bija viņa spē-kos. Tiesa, neatceros, vai toreiz kartupeļu mek-lējumi vainagojās ar kādiem panākumiem.

Tā nu mēs sēdējām Galaņinā, cīnījāmies ar uzmācīgajām mušiņām un gaidījām, kad mums atbrauks pakal no kolhoziem un sov-hoziem.

Turpinājums sekos.

Brisele

NATO un ASV pastiprinās militāro klātbūtni Eiropā

Šī gada 10. februārī NATO aizsardzības ministru sanāksmē Briselē pieņemts lēmums paplašināt alianses militāro klātbūtni NATO austrumu flangā.

Neilgi pirms ministru sanāksmes Lielbritānijas laikrakstā «The Guardian» tika publicēta informācija, ka NATO klātbūtnes paplašināšanai Austrumeiropas reģionā Lielbritānija esot gatava nosūtīt uz Baltijas jūru piecus karalistes karakuģus, tajā skaitā fregati «HMS Iron Duke», eskadras minikuģi «Type-45» un mīnu tralerus.

«HMS Iron Duke» (priekšplānā) kopā ar apgādes kuģi.

Latvija, Lietuva, Igaunija, kā arī Polija, Bulgārija un Rumānija ir paudušas gatavību nodrošināt uzņemošās valsts atbalsta funkcijas NATO spēku vienībām, lai mazinātu Krievijas uzbrukuma draudus. NATO plāno minētajās sešās valstīs rotācijas kārtībā izvietot ne tikai kuģus, bet arī aptuveni 1000 sauszemes spēku karavīru (katrā valstī). Pagaidām nav publicēta informācija, kad tieši jaunas alianses jūras un sauszemes vienības varētu dislocēt katrā no šīm valstīm. Vēl nav arī zināms, kurās ostās uzturēsies alianses karakuģi un kurās vietās tiks dislocēti NATO sauszemes kontingenti. Visticamāk, šie lēmumi tiks pieņemti NATO samītā Varšavā šī gada vasarā.

NATO apņemšanās paplašināt klātbūtni Austrumeiropā ir izskanējusi drīz pēc tam, kad ASV paziņoja, ka 2017. gadā četras reizes (līdz 3,4 miljardiem dolāru) palielinās finansējumu amerikāņu militārās klātbūtnes finansēšanai Eiropā. Jau 2015. gada vasarā ASV pārstāvi oficiāli paziņoja par plāniem vairākās Eiropas valstīs rotācijas kārtībā izvietot aptuveni 250 smagās kara tehnikas vienību. ASV pārstāvi precizēja, ka amerikāņu smagā tehnika (tanki, bruņumašīnas, pašgājējartilērija) tiksot pārdislocēta uz Latviju, Lietuvu, Igauniju, Poliju, Vāciju, Rumāniju un Bulgāriju.

NATO un ASV paziņojumos par jaunu militāro vienību izvēršanu Eiropā tiek uzsvērts, ka tās nebūs pastāvīgi dislocētas vienības, tās nomainīs cita citu rotācijas kārtībā. Regulāri tiks rīkotas dažādas kopīgas NATO vienību un uzņemošo valstu nacionālo kontingentu jūras, gaisa un sauszemes mācības, lai uzlabotu kaujas gatavības līmeni un vajadzības gadījumā efektīvāk atvairītu drošības draudus.

Izskata iespēju ilgāk saglabāt obligāto militāro dienestu

Lietuvas parlaments pirms gada bija pieņēmis lēmumu atjaunot obligāto militāro karaklausību laika periodam no 2015. līdz 2020. gadam. Taču drošības situācijas izmaiņas un apdraudējuma pieaugums no austrumiem ir atgriezis Lietuvas dienaskārtībā jautājumu par obligātā militārā dienesta (OMD) saglabāšanas lietderību ilgāk, nekā bija plānots iepriekš. Pagaidām ir nolemts OMD pagarināt līdz 2021. gadam, taču šis lēmums nav galīgs.

Nesen pēc Aizsardzības ministrijas pasūtījuma sabiedriskās domas izpētes kompānija RAIT veikusi aptauju, lai noskaidrotu iedzīvotāju attieksmi pret OMD. Aptaujas dati liecina, ka gandrīz 75% lietuviešu pozitīvi vērtē obligāto karaklausību, turklāt viņi atbalstītu savu tuvinieku lēmumu brīvprātīgi pieteikties dienestam armijā. Turpretī 19% respondentu paziņoja, ka neatbalstītu radnieku lēmumu dienēt OMD. Atbildot uz jautājumu, vai bija pareizs lēmums Lietuvā atjaunot OMD, 68% atbildēja apstiprinoši, bet 26% — noraidoši.

Lietuvas BS gadadienai veltītā parāde.

2015. gadā, kad sākās OMD atjaunošanas projekts, deviņu mēnešu pamatapmācības kursu beidza 3010 lietuvieši. 2133 no tiem pieteicās brīvprātīgi pirms sarakstu publicēšanas, bet 877 — tika iekļauti iesaucamo sarakstos un tad ieradās un pieteicās dienestam. Apkopojot statistiku, noskaidrots, ka līdz 2016. gada 15. februārim OMD ir pieteikušies jau gandrīz 1200 brīvprātīgo, kas nav bijuši iekļauti sarakstos. Šajā pašā laika periodā 599 cilvēki no iesaucamo sarakstiem ir vērsušies ar lūgumu pacelt viņu uzvārdus sarakstā augstākās pozīcijās, lai varētu ātrāk apgūt militārās pamatapmācības kursu.

Plāno palielināt finansējumu militārās tehnikas iegādēm

Vācijas aizsardzības ministre Urzula fon der Laiena ir iesniegusi parlamentā priekšlikumu, kas paredz turpmākajos 15 gados papildus piešķirt 130 miljardus eiro militārās tehnikas un

«Puma».

Uzlabos pašgājējartilērijas arsenālus

Norvēģijas Aizsardzības ministrija februārī publicējusi pretendentes, kas potenciāli var kļūt par jaunu pašgājējartilērijas iekārtu piegādātājiem Karaliskajiem bruņotajiem spēkiem (KBS). Līdz 2020. gadam Norvēģija plāno nomainīt 14 novecojušās kāpurķēžu artilērijas iekārtas *M-109A3GN*, aizvietojo tās ar 24 jaunām iekārtām. Šī gada janvārī Norvēģija rīkoja vairāku firmu piedāvātās tehnikas praktiskos izmēģinājumus, un rezultātā tika izraudzīti šādi pretendenti: «*K-9 Tender*», «*Caesar*», *PzH-2000* un *M-109*. Galīgais lēmums tiks pieņemts 2017. gadā.

bruņojuma iegādēm (ārpus militārā budžeta). AM priekšlikumā tostarp norādīts, ka perspektīvā militāro ierīžu izdevumi būtu jāiekļauj militārajā budžetā, veidojot vienotu resursu paketi. 2015. gadā Bundesvēra budžets bija 33 miljardi eiro.

Jā priekšlikums tiks apstiprināts, līdz 2030. gadam bruņojumam ik gadu tiks iztērēts gandrīz par 9 miljardiem eiro vairāk, nekā bija plānots līdz šim. Militārā resursa priekšlikums paredz ne vien liela skaita jaunu sistēmu un militāro platformu iegādi, bet arī Bundesvērā jau esošā bruņojuma apkopi, remontu un modernizāciju. Kopumā ir izstrādāts saraksts ar 1500 pozīcijām, kuras, pēc AM vadības ieskatiem, būtu jārealizē līdz 2030. gadam.

Saraksta augšgalā ir minēta nepieciešamība nekavējoties palielināt tanku «*Leopard-2*» skaitu no 225 līdz 320 vienībām, izlūkošanas bruņumašīnas «*Fennek*» — no 217 līdz 248, bruņutransportierus «*Boxer*» — no 272 līdz 402 (riteņu formula 8x8), pašgājējlielgabalu «*PzH-2000*» — no 89 līdz 101 vienībai. Turklāt Bundesvēra ierindā vajadzētu saglabāt un modernizēt 192 kājnieku kaujas mašīnas «*Marder*» un turpināt projektu, kas paredz 342 kājnieku kaujas mašīnu «*Puma*» iegādi. Militārais resurs nav nodevis atklātībai plānus par gaisa un jūras spēku bruņojuma modernizācijas nodomiem.

Īstenojot šo ambiciozo plānu, Bundesvērā visas vienības būšot pilnībā nokomplektētas ar tehniku. Tagad tehniskā nodrošinājuma rādītājs svārstās vidēji 70% robežās, taču pastāv nopietnas problēmas ar rezerves daļu krājumiem. Realitātē vidējie rādītāji objektīvi neatspoguļo kopējās kaujas gatavības līmeni. Lai gan pārsvarā Bundesvēra vienībās kaujas gatavība un nodrošinājums ar materiāltehniskajiem resursiem ir augstā līmenī, liela daļa apakšvienību tomēr nav gatavas uzdevumiem. Piemēram, tikai septiņi no 43 ierindā esošajiem triecienhelikopteriem «*Tiger*» ir pilnā kaujas gatavībā. Savukārt no 40 transporta helikopteriem *NH-90* pilnā gatavībā ir tikai pieci. No 93 triecienlidmašīnām «*Tornado*» pilnā gatavībā ir 38, bet no 114 iznīcinātājiem «*Typhoon*» — kaujai gatavi 38. No 50 militārās aviācijas transporta lidmašīnām «*C-160 Transall*» izlidojumiem gatava tikai 21.

«Caesar».

Norvēģijas artilērijas modernizācijas programmai ir garāka notikumu vēsture. Proti, 1995. gadā Norvēģija noslēdza ar Zviedriju vienošanos, kas paredzēja, ka kompānija «*BAE Systems*» pēc abu valstu pasūtījuma izstrādās jaunu 155 mm kalibra pašgājējartilērijas kompleksu «*FH-77 BW L52 Archer*», balstoties uz velkamās haubices *FH-77* projektu. 2010. gadā tika izstrādāts Norvēģijas un Zviedrijas kopīgs pasūtījums, paredzot, ka kompānija «*BAE Systems*» saražos katrai valstij pa 24 pašgājējartilērijas kompleksiem «*FH-77 BW L52 Archer*» (riteņu formula 6x6). Taču programma ļoti būtiski atpalika no izpildes grafika sakarā ar daudzajiem trūkumiem, kas tika atklāti jaunajās artilērijas iekārtās. Norvēģija nebija ar mieru tik ilgi gaidīt un 2013. gadā izstājās no sadarbības līguma.

Tikmēr Zviedrija turpināja sadarboties ar «*BAE Systems*» trūkumu novēršanā. Rezultātā šī gada 1. februārī Karalisko bruņoto spēku 9. artilērijas pulkam (Bodena) tika piegādāti pirmie četri «*Archer*». Atlikušos 20 kompleksus Zviedrija saņemsot līdz 2017. gada beigām.

ATMOS.

Arī Dānija ir aktivizējusi pasākumus artilērijas sistēmu modernizācijai, lai aizvietotu ierindā esošās sistēmas *M-109A3*. Dānijas izsludinātajā konkursā ir uzvarējuši trīs potenciālie pretendenti — «*K-9 Tender*», «*Caesar*» un *ATMOS*. Tuvākajā laikā Dānija paziņos galīgo lēmumu. Netiek izslēgta iespēja, ka Dānija varētu apvienoties ar Norvēģiju izdevīgāka artilērijas kompleksu iegādes līguma noslēgšanai.

Pēc ārvalstu preses materiāliem sagatavojusi **majora Vizma Kaļčeva**.

Foto — <https://upload.wikimedia.org>; <http://en.delfi.lt>; <https://en.wikipedia.org>; <http://data3.primeportal.net>; <https://www.elbitsystems.com>.

Kā nodrošināt pārākumu nākotnes karadarbībā?

Sākums šā gada janvāra numurā.

ASV Aizsardzības ministrijas ekspertu ziņojumā ir apkopotas 10 tehnoloģijas un faktori, kas varētu kļūt izšķiroši amerikāņu militāro vienību uzvarām nākotnes karos.

6. Ātrgaitas laivas ar ložu drošiem korpusiem

Mūsdienās karadarbībai atklātā okeānā ASV Jūras spēkiem nav sāncenšu — aviācijas bāzes kuģi, raķešu kreiseri, eskadras minukuģi utt. Taču nākotnes konfliktos pārsvaru spēš gūt tie, kuri operēs ar mazgabarīta ātriem, manevrētspējīgiem un radaros mazpamanāmiem peldlīdzekļiem, kas varēs pildīt uzdevumus seklo ūdeņu zonās. Svarīgi jauno un drošo laivu iezīmei vajadzētu būt vienkāršai apkalpei un remontam. Mūsdienās jau ir uzbūvēti vairāki ultramodernu civilmilitāru laivu konceptmodeļi (piemēram, «Barracuda»). Taču joprojām turpinās izejmateriālu meklējumi, jo alumīniju ir problemātiski metināt, turklāt remonts šādām laivām vienmēr ir veicams speciālos dokos. Zinātnieki strādā pie jaunās paaudzes kompozītmateriāliem, kas būtu vieglāki un drošāki. Tiek meklētas arī masas ziņā mazākas un efektīvākas piedziņas sistēmas, kas ļautu lielāku masas rezervi atstāt bruņu korpusa izveidei un nodrošinātu labāku laivas veiktspēju (*durability*).

«Barracuda» — paredzēta desantēšanai no helikoptera, ātrums līdz 80 km/h, ložu droša kabīne 10 personām.

7. Komunikācijas sistēmas jebkurā pasaules punktā

Militāro tehnoloģiju lietošanai, efektīvai plānošanai, loģistikai un daudzām citām bruņoto spēku darbības jomām ātrs un drošs platjoslas internets ir primāri noteicošais faktors. Taču vēl ir tāls ceļš ejams, līdz militārpersonas varēs reālā laika režīmā radīt un pārsūtīt audio, video un cita veida informāciju neierobežotā apjomā un lielā ātrumā. Kamēr civilajā sektorā daudzās valstīs jau tiek lietots 4G un izstrādes pirmajās stadijās ir 5G platjoslas interneta tehnoloģijas, militārajā vidē vēl tikai testē 3G sistēmas, kuras varētu izvietot ātri uzstājamās pagaidu

stacijās uz zemes, ārpus militārā transporta. Mūsdienās zemākā taktiskā līmeņa vienības var komunicēt tikai vienu līmeni uz augšu pakļautības ešelonā, taču ar modernu viedierīču palīdzību komunikācija būs iespējama vairākus līmeņus uz augšu, tajā skaitā nodrošinot kritiskās izlūkinformācijas ātras ieguves priekšrocības. Nesenā pagātnē naktsredzamības ierīces padarīja amerikāņu karavīrus neaizsniedzamus iespēju ziņā, salīdzinot ar pretiniekiem, kuriem nebija šādu tehnoloģiju. Līdzīgu efektu radīs platjoslas interneta ieviešana militārās komunikācijas jomā.

8. Domājošie roboti

Mūsdienu konfliktos kaujas laukā tiek izmantoti gaisa, zemes un jūras aparāti, kuriem nav vajadzīgs pilots uz klāja, taču vajadzīgs operators, kurš tos vada un kontrolē no attāluma. Visa lēmumu pieņemšanas atbildība ir uz operatora pleciem. Taču nākotnē vislielākās priekšrocības kaujas laukā varēs nodrošināt tādi bezpilota aparāti, kuri spēš domāt, analizēt un pieņemt lēmumus patstāvīgi, turklāt komunicēt ar operatoru verbālā veidā reālā laika režīmā. Jūras, gaisa un zemes robotu maksimāla autonomitāte ir jāveido pēc cilvēka prāta darbības principiem, jo katrs cilvēks pakāpeniski iemācās strādāt dinamiskā vidē, adaptējas pie apstākļiem, prognozē notikumus utt. Mūsdienu

9. Lētāka šķidrā degviela

Patlaban ASV bruņotajos spēkos tiek izmantots degvielas standarts JP-8, kas ir lētākais produkts, ko var saražot no ogļūdeņraža izcelsmes derīgajiem izrakteņiem. Ja būtu iespējams tikt pie lētākas degvielas pietiekamā apjomā, Pentagons katru gadu varētu ietaupīt miljardiem dolāru. ASV Gaisa spēki jau sākuši pāreju uz biodegvielu, taču tā ir dārgāka, kaut arī šādas degvielas iegūšana notiek saskaņā ar zaļās enerģijas prasībām. Tehnoloģiju izstrādes kompānijas jau uzsākušas projektus, kuru mērķis ir iegūt plašam un ilgstošam patēriņam pietiekamu atjaunojamās zaļās enerģijas avotu. Svarīga prasība nākotnes degvielai būs izturība pret sasalšanu.

10. Ilgtspējīgas plaša redzeslauka gaisa novērošanas ierīces par zemākām izmaksām

«Global Hawk».

Mūsdienās plaši izmantojamie bezpilota lidaparāti (BPL) «Predator» vai «Global Hawk» operē attiecīgi līdz 7500 m un līdz 16 500 m augstumā. To izlūkošanas kapacitāte ir diezgan laba, taču BPL ekspluatācijas izmaksas ir ļoti augstas. Viena stunda «Predator» darbībā izmaksā 9000 dolāru, bet «Global Hawk» — 27 000 dolāru. Stratosfēras līmeņa BPL (operē virs 20 000 m augstumā) ir ekspluatējami lētāk, turklāt to redzeslauks ir plašāks. Stratosfēras BPL ir dažas priekšrocības salīdzinājumā arī ar satelītiem, kuru ražošana un nogādāšana orbitā ir ļoti dārga, vienlaikus pastāvot liela sprādziena riska starta laukumā. Turklāt satelīts, lai arī aplido Zemi vairākkārt dienā, nespēj fokusēties uz konkrētu izlūkošanas objektu. Visu situāciju sarežģī tas, ka stratosfēras BPL ir neizbēgams mērķis pretinieka pretgaisa aizsardzības līdzekļiem, kamēr satelīti lido salīdzinoši drošā vidē. Tādējādi izlūkošanas jomā joprojām ir aktuāli izstrādāt tādu gaisā bāzējamu izlūkošanas ierīci, kurā tiktu apvienota ekspluatācijas efektivitāte un drošība.

Pēc ārvalstu preses materiāliem sagatavoja
majore Vizma Kalčeva.

Foto — <http://metro.co.uk>; <https://upload.wikimedia.org>.

A I C I N Ā J U M S

ģenerāļa Pētera Radziņa rakstu krājuma atbalstam

Ģenerālis Radziņš (1880-1930) bija Latvijas Brīvības cīņu plānotājs un vadītājs, izcils karavadonis un militārais stratēģis, kuram lielā mērā varam pateikties par sekmīgu Brīvības cīņu iznākumu un Latvijas atbrīvošanu gan no bermontiešiem, gan lieliniekiem.

Diemžēl dažādu politisko intrigu dēļ šis karavadonis, bez kura ieguldījuma Latvijas valsts šodien nebūtu, krita nežēlastībā, un vēl šodien ģenerāļa piemiņa nav celta godā un viņa nopelni – pienācīgi novērtēti.

Ģenerālis Radziņš atstājis mums bagātu garīgo mantojumu. Viņa raksti tālaika dienas presē skaitāmi simtos un

aptver visdažādākos jautājumus – tiklab specifiski militārus, kā vispārīgi sabiedriskus un starptautiski tiesiskus. Fundamentāls ir Radziņa darbs „Latvijas atbrīvošanas karš” divās daļās.

Kopš 2011. gada, kad Nacionālo bruņoto spēku majors A. Purviņš uzsāka ģenerāļa personības un mantojuma pētīšanu, ir paveikts daudz – P. Radziņa raksti apkopoti, sagrupēti pēc tēmām un pārrakstīti no vecās latviešu ortogrāfijas modernajā. Tāpat ir uzsākta šo tekstu literārā rediģēšana un korektūra. Domubiedru grupa apvienojusies biedrībā, lai izdotu pilnīgu ģenerāļa Radziņa rakstu krājumu, kura nozīme šodienas Latvijas drošības situācijā ir īpaši svarīga. Aicinām iepazīties ar biedrības mērķiem, dibinātājiem, rakstu krājuma saturu, izdošanas aprakstu un, iespējams, kļūt par palīgu šajā lielajā darbā!

ĢENERĀĻA PĒTERA RADZIŅA BIEDRĪBA VRN 40008238329 *Jaunsilavas*, Ogresgala pag., Ogres nov., LV-5041
AS Swedbank konta Nr. LV90HABA0551040169395 Bankas kods HABALV22

gprb1880@gmail.com

www.facebook.com/GeneralisRadzins | gprbiedriba.wordpress.com | www.draugiem.lv/gprb | twitter.com/gprbiedriba

KĀRLIS LĀCIS, JĀNIS ELSBERGS, EVITA MAMAJA, DŽ.DŽ.DŽILINDŽERS

ŽANNA D'ARKA

MŪZIKLS 2 CĒLIENOS

PIRMIZRĀDE 2016.GADA 29.JANVĀRĪ

DAILES TEĀTRIS

LOMĀS:

Ilze Ķuzule-Skrastiņa vai Ieva Segliņa, Artūrs Skrastiņš, Gints Grāvelis, Ērika Eglija, Lauris Dzelzītis, Aija Dzērve vai Ieva Kerēvica, Intars Rešetins vai Gints Andžāns, Ģirts Kesteris, Sanda Lapiņa, Rebeka Reķe, Elfrida Geidmane, Artis Robežnieks, Dainis Gaidelis, Aldis Siliņš, Lelde Dreimane, Ivars Auziņš, Artūrs Dīcis, Dainis Grūbe, Mārtiņš Počs, Lauris Subatnieks, Edijs Zalaks, Mārtiņš Upenieks, Akvelina Livmane, Kristīne Nevarauska, Sarmīte Rubule, Esmeralda Ermale, Dārta Daneviča, Anete Krasovska, Ieva Florence

IZRĀDES:

27. un 28. februārī, 5., 6., 29., 30. martā un 9., 10., 14. un 15. aprīlī

Režisors - DŽ.DŽ.DŽILINDŽERS

Komponists - KĀRLIS LĀCIS

Dzeja - JĀNIS ELSBERGS

Librets - EVITA MAMAJA,

DŽ.DŽ.DŽILINDŽERS

Scenogrāfs - MĀRTIŅŠ VILKĀRSIS

Kostimu māksliniece - ILZE VĪTOLIŅA

Horeogrāfe - INGA KRASOVSKA

Video mākslinieks - ARTIS DŽĒRVE

Gaismu mākslinieks - IGORS KAPUSTINS

www.facebook.com/zurnalsTevijasSargs
www.sargs.lv

